

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenneturvallisuuksuunnitelma 2018

17.10.2018

Esipuhe

Tämän liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteena oli määrittää Uudenmaan ELY-keskuksen keskeiset liikenneturvallisuustavoitteet ja –toimenpiteet Uudenmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakuntien alueelle. Suunnitelma täsmentää ja konkretisoi valtakunnallista liikenneturvallisuusvisiota ottaen huomioon viimeisimmän valtioneuvoston periaatepäätöksen liikenneturvallisuudesta, Uudenmaan ELY-keskuksen strategiset linjaukset ja tavoitteet sekä edellisen, vuonna 2012 laaditun liikenneturvallisuussuunnitelman.

Suunnitelman päivitystyön tavoitteena oli:

- määrittää ELY-keskuksen liikenneturvallisuustyön yleistavoitteet sekä edelleen painopistealuekohtaiset kärkitavoitteet, toimenpiteet ja niiden seurantamittarit
- tunnistaa ELY-keskuksen tärkeimmät liikenneturvallisuustyön tehtävät käytettävissä olevat resurssit huomioiden
- laatia liikenneturvallisuussuunnitelma, jossa huomioidaan ELY-keskuksen liikennevastuualueen eri yksiköiden toiminta ja prosessit kokonaisuutena aiempaa konkreettisemmin
- laatia suunnitelma, jonka tuloksia voidaan hyödyntää Uudenmaan ELY-keskuksen toiminnan lisäksi myös tulevaisuuden liikennehallinnon organisaatiomuutoksissa.

Suunnitelmassa on kuvattu ELY-keskuksen liikenneturvallisuustyön lähtökohdat sekä ELY-keskuksen liikenneturvallisuustoiminta ja sidosryhmäyhteistyö. Liikenneonnettomuusmääriin, niiden vakavuuteen ja onnettomuustyypppeihin on tehty tiivis katsaus.

Lähtökohtien ja nykytilakuvauksen pohjalta Uudenmaan ELY-keskuksen alueelle on asetettu pitkän aikavälin liikenneturvallisuustyön visio ja tavoitteet. Onnettomuuksien vähenemätavoite asetettiin vuoteen 2025. Suunnitelman aikaisen vuorovaikutuksen pohjalta määritettiin lisäksi ehdotus ELY-keskuksen alueen liikenneturvallisuustyön toimintamallin kehittämisestä.

Tavoitteiden saavuttamiseksi laadittiin toimenpideohjelma, jossa toimenpiteet ryhmiteltiin painopistealueiden mukaisesti kokonaisuuksiin. Toimenpiteiden toteutumisen ja tavoitteiden saavuttamisen tueksi määritettiin konkreettiset seurantamittarit.

Liikenneturvallisuussuunnitelman teetti Uudenmaan ELY-keskus Marko Kelkan johdolla. Työn laatimisesta vastasivat Anna Korpinen, Katja Lindroos ja Noora Airaksinen Sitowise Oy:stä.

Työn ohjausryhmätyöskentelyssä olivat mukana Uudenmaan ELY-keskuksesta Marko Kelkka, Herkko Jokela, Janne Kojo, Annamari Ruonakoski ja Sonja Heikkinen. Lisäksi työnaikaiseen vuoropuheluun osallistuivat kaikki Uudenmaan ELY-keskuksen liikenteen vastuualueen yksiköt, poliisi ja Liikenneturva sekä alueen kuntien liikenneturvallisuuskoordinaattoreiden tehtäviä hoitavat konsultit.

Helsingissä lokakuussa 2018

Sisältö

1. Johdanto	<i>sivu 4</i>
2. Lähtökohdat ja nykytila	7
• <i>Lähtökohtia</i>	8
• <i>Liikenneturvallisuuustilanne</i>	13
• <i>Liikenneturvallisuuuden parantaminen ELY-keskuksessa</i>	18
• <i>Liikenneturvallisuuustyö</i>	21
• <i>Liikenneturvallisuuusviestintä</i>	24
3. Visio ja tavoitteet	27
• <i>Visio ja tavoitteet</i>	28
• <i>Onnettomuusmääriin liittyvät tavoitteet</i>	29
• <i>Liikenneturvallisuuuden parantamisen painopistealueet</i>	32
4. Toimenpiteet	33
• <i>Liikenneympäristön toimenpiteet</i>	34
• <i>Liikenneturvallisuuustoiminnan, -kasvatuksen ja -viestinnän toimenpiteet</i>	40
• <i>Seuranta</i>	45

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

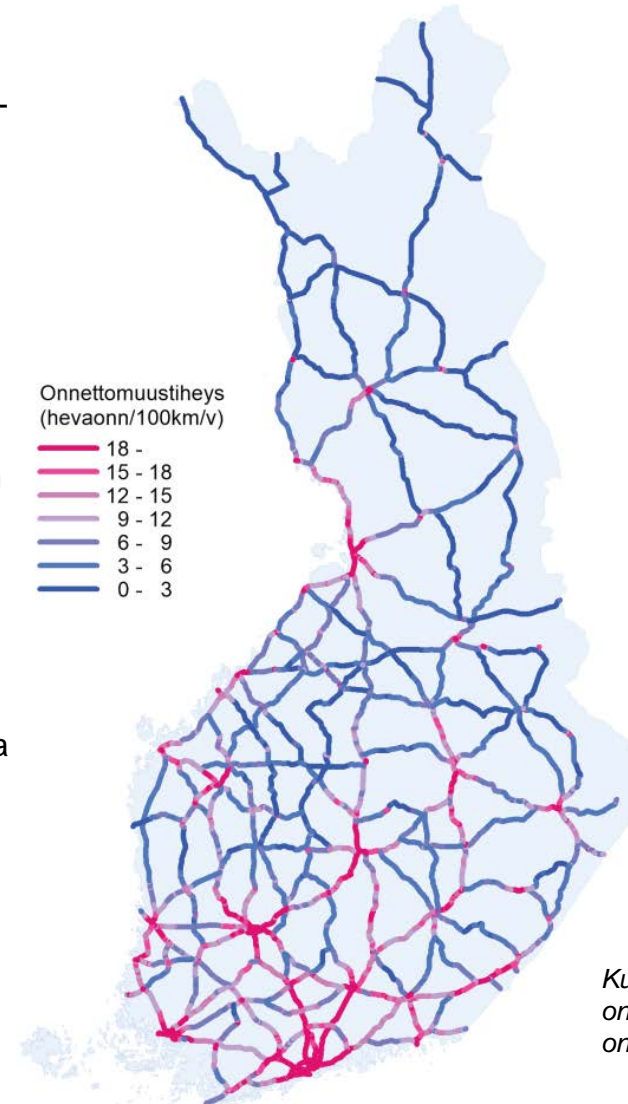
JOHDANTO

Johdanto

Uudenmaan ELY-keskus vastaa tienpidosta Uudenmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnissa, yhteensä 46 kunnan alueella. Näiden kolmen maakunnan alueella asuu noin kaksi miljoonaa ihmistä. Alueen tieverkon pituus on noin 12 % koko maan tiestöstä, mutta verkolla syntyy kolmannes koko maan liikennesuoritteesta. Myös raskaan liikenteen osuus on alueella poikkeuksellisen suuri, noin neljäsosa koko maan kuljetussuoritteesta. Vilkkaasti liikennöidyllä Uudenmaan ELY-keskuksen maantieverkolla tapahtuu koko maan tasolla kappalemääräisesti eniten henkilövahinkoon johtaneita liikenneonnettomuuksia.

Tilastokeskuksen väestönkasvuennusteissa on arvioitu, että tulevien kahden vuosikymmenen aikana Suomen väestönkasvusta lähes 80 % tulee kohdistumaan Uudenmaan ELY-keskuksen alueelle. Tällä hetkellä Uudenmaan ELY-keskuksen alueella sijaitsee lähes puolet koko maan työpaikoista, minkä myötä työmatkaliikenne on vilkasta. Maankäytön suunnittelulla ja yhdyskuntarakenteen kehittymisellä on merkittävä vaikutus liikennemääriin. Väestönkasvu, iäkkäiden autoilijoiden määrän kasvu liikenteessä, pendelöinti ja jatkuvasti lisääntyvät liikennemäärät asettavat haasteita ELY-keskuksen alueen tienpidon lisäksi liikennejärjestelmän toimivuudelle ja turvallisuudelle. Liikenteen määrän kasvaessa onnettomuuksille altistuminen kasvaa.

Erilaisten liikenneympäristöön sekä liikennekasvatukseen ja viestintään liittyvien toimenpiteiden ohella liikennekuolemien riskiä vähentää autokannan kehittyminen aiempaa turvallisemmaksi, mikä on keskeinen tekijä alueen liikenneturvallisuustavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi muilla valtakunnallisen tason, esimerkiksi lainsäädäntöön ja kuljettajakoulutukseen liittyvillä toimenpiteillä on oleellinen rooli.

Taulukko: Valta- ja kantateiden onnettomuustiheys (hevaonn./100 tiekm), 2016

ELY-keskus	Valtatiet	Kantatiet
Uusimaa	18,3	17,9
Varsinais-Suomi	16,6	14,7
Kaakkois-Suomi	13,9	5,7
Pirkanmaa	14	8,8
Pohjois-Savo	9,4	4,8
Keski-Suomi	10,9	2,9
Etelä-Pohjanmaa	9,6	7,5
Pohjois-Pohjanmaa	7,1	2,6
Lappi	4,4	1,9
Koko Suomi	10,7	6,0

Kuva: Suomen päätieverkon onnettomuustiheys (henkilövahinkoonnettomuutta / 100 km / vuosi), 2015

Johdanto

ELY-keskuksen liikenteeseen liittyvää toimintaa linjaa vahvasti liikenneturvallisuusnäkökulma; kaikki toiminta ja suunnittelu tähtäävät turvalliseen liikenneympäristöön. Oheisessa kuvassa on esitetty ELY-keskuksen alueen liikenneturvallisuuden vision ja tavoitteiden asettamisen taustalla vaikuttavat strategiat ja suunnitelmat. Niiden sisältöä on esitelty tarkemmin seuraavilla sivuilla luvussa 2 (*Lähtökohdat ja nykytila*).

Suomen liikenneturvallisuustyötä ohjaa vuonna 2001 määritetty visio, jonka mukaan liikennejärjestelmä on suunniteltava siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Vuonna 2012 valmistunut Tieliikenteen turvallisuussuunnitelma vuoteen 2014 täsmensi tätä niin sanotun nollavision tavoitetta. Suunnitelmassa asetettiin toimenpidetavoitteet vuoteen 2014 ja onnettomuuksien vähenemätavoitteet vuoteen 2020. Uutta valtakunnallista suunnitelmaa ei ole tehty, mutta vuonna 2016 laadittiin valtioneuvoston periaatepäätös, joka ohjaa tarkemmin valtionhallinnon eri alojen tehtäviä liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenneturvallisuustyötä ohjaavat valtakunnallisten liikenneturvallisuuslinjausten ohella ELY-keskuksen omat strategiset linjaukset ja tavoitteet. Ne on dokumentoitu Uudenmaan ELY-keskuksen liikennestrategiaan 2025 sekä Tienpidon ja liikenteen suunnitelmaan vuosille 2019–2022. Edellinen ELY-keskuksen liikenneturvallisuussuunnitelma laadittiin vuonna 2012.

Kuva: Liikenneturvallisuussuunnitelman laadintaa ohjaavat strategiat ja selvitykset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

LÄHTÖKOHDAT JA NYKYTILA

Lähtökohtia

Liikenneturvallisuustoimintaa ohjaavat strategiat

Valtakunnallinen liikenneturvallisuussuunnitelma (2012)

Vuonna 2012 valmistunut Tieliikenteen turvallisuussuunnitelma vuoteen 2014 asettaa valtakunnalliset onnettomuuksien vähenemätavoitteet vuosille 2014 ja 2020. Suomen tavoite mukailee EU:n tavoitetta puolittaa liikennekuolemat vuoden 2010 tasosta vuoteen 2020 mennessä.

Tavoitteena vuoteen 2020 on:

- tieliikennekuolemia tapahtuu enintään 136 vuodessa eli 24 kuolemaa miljoonaa asukasta kohti.
- tieliikenteessä loukkaantuneiden määrä on enintään 5750 vuodessa eli vähenemä on neljäsosa vuoden 2010 tasosta.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenneturvallisuustavoitteet pohjautuvat valtakunnallisiin tavoitteisiin ja visioon.

Tiedosta turvallisuutta – Valtioneuvoston periaatepäätös tieliikenneturvallisuuden parantamiseksi (2016)

Vuonna 2016 julkaistulla valtioneuvoston periaatepäätöksellä pyritään varmistamaan, että liikenneturvallisuus paranee kaikkien tienkäyttäjien näkökulmasta. Keskeinen ELY-keskusta koskeva toimenpide on liikenneverkon korjausvelan kasvun taittaminen ja liikenneväylien kunnon seuraaminen. ELY-keskus voi osaltaan vaikuttaa myös älyliikenteen kehityksen tukemiseen ja tieverkkoa koskevan ajantasaisen tiedon keräämiseen.

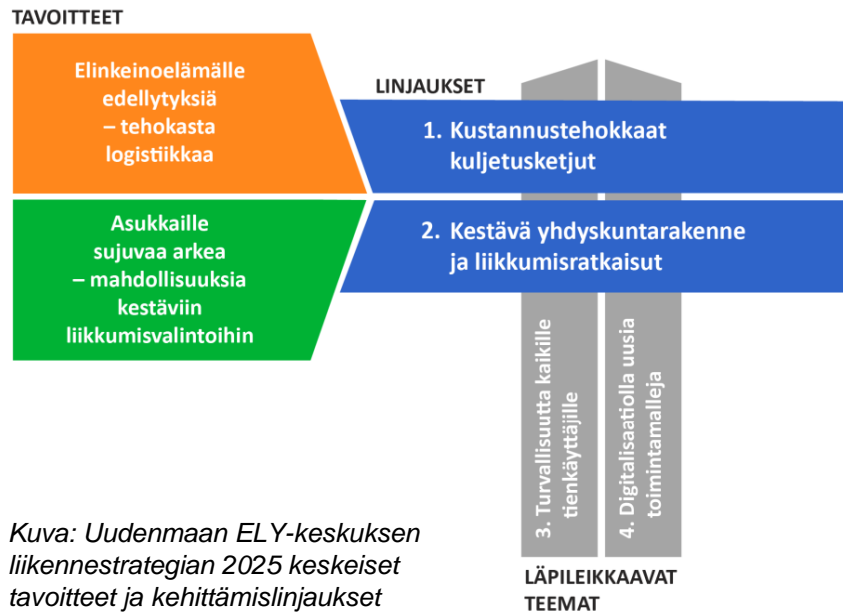
Muita periaatepäätöksessä mainittuja, ELY-keskusta koskevia toimenpiteitä ovat mm. liikennesääntöjen selkiyttäminen sekä liikennesääntöjen noudattamista koskeva valistustyö, jota tehdään yhteistyössä muiden liikenneturvallisuustyötä tekevien tahojen kanssa. Lisäksi automaattisen nopeusvalvonnan tehostamisessa on ELY-keskuksella keskeinen rooli Poliisihallinnon ohella.

Lähtökohtia

Liikenneturvallisuustoimintaa ohjaavat strategiat

Uudenmaan ELY-keskuksen liikennestrategia 2025

Uudenmaan ELY-keskukselle laadittiin vuoden 2016 alussa liikennestrategia, joka tähtää vuoteen 2025. Liikennejärjestelmän kehittämisen keskeiset tavoitteet ja linjaukset on esitetty oheisessa kuvassa. Linjauksissa korostuvat kunnossapidon rooli (päivittäinen liikennöitävyys ja korjausvelan pienentäminen), kustannustehokkaiden toimenpiteiden priorisointi sekä kestävien liikkumISRatkaisujen edistäminen.

Kuva: Uudenmaan ELY-keskuksen liikennestrategian 2025 keskeiset tavoitteet ja kehittämislinjaukset

Kehittämislinjausten läpileikkaavina teemoina korostetaan kaikkien tienkäyttäjien turvallisuutta sekä digitalisaation luomia uusia mahdollisuuksia.

Strategiassa liikenneturvallisuusteema on jaettu kahteen osa-alueeseen:

Liikenneympäristön parantamisessa painotetaan taajama-alueiden sekä vilkkaiden pääteiden turvallisuuden parantamista ja kustannustehokkaiden liikenneturvallisuustoimenpiteiden priorisointia. Tienkäyttäjryhmistä on nostettu esiin erityisesti lapset ja koululaiset. Raskaan liikenteen turvallisuutta parannetaan mm. kehittämällä levähdysalueverkostoa. Uusia liikenneturvallisuuden parantamiskeinoja pyritään löytämään kokeilujen ja pilottien kautta.

Liikenneturvallisuustyön kehittäminen on toinen tärkeä osa-alue liikenneturvallisuusteeman alla. Yhteistyötä kuntien, Liikenneturvan, Poliisin ja elinkeinoelämän kanssa syvennetään ja kuntien liikenneturvallisuustyöhön panostetaan aiempaa enemmän. Tietöiden turvallisuutta parannetaan mm. kehittämällä ohjeistuksia.

Lähtökohtia

Liikenneturvallisuustoimintaa ohjaavat strategiat

Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelma 2019–2022

Uudenmaan ELY-keskus on linjannut tienpidon ja liikenteen suunnitelmassa tavoitteet vuosille 2019–2022. Liikenneturvallisuuden parantaminen on yksi keskeisistä tavoitteista kaikessa tienpidossa ja liikenteessä. Turvallisen liikkumisen tavoitteissa on tunnistettu sekä liikenneympäristön turvallisuutta edistäviä toimenpiteitä että liikenneturvallisuustyön tärkeä rooli liikenneturvallisuuden parantamisessa.

Vilkkaimmat maantiet ovat keskeinen painopiste Uudenmaan ELY-keskuksen liikenneturvallisuutta parantavien toimenpiteiden suunnittelussa. Vilkkaiden maanteiden turvallisuutta parannetaan muun muassa automaattisella nopeusvalvonnalla, kaiteilla sekä tärisevillä keskiviivamerkinnoilla.

Peuraonnettomuudet ovat yleisin onnettomuustyyppi ja niitä pyritään vähentämään jatkamalla nykyisiä riista-aitoja rahoituksen puitteissa.

Jalankulun ja pyöräilyn turvallisuuden parantamisessa avainasemassa on yhteistyö kuntien kanssa. Toimenpiteitä ovat esimerkiksi kevyen liikenteen väylien rakentaminen, ajoneuvoliikenteen nopeuksien rauhoittaminen, turvallisempien yhteyksien rakentaminen bussipysäkeille sekä pienet liikenneturvallisuustoimenpiteet, kuten suojateiden parantaminen.

Varsinaisten liikenneturvallisuustoimenpiteiden lisäksi kunnossapidolla on tärkeä rooli liikenneturvallisuuden parantamisessa. Kunnossapidon tarkoituksena on taata tieverkon turvallisuus ja päivittäinen liikennöitävyys kesä- ja talvihoidon toimenpiteillä.

//

Turvallisuus on monen tekijän summa.

//

Teiden kunnossapidolla turvataan ensisijaisesti teiden päivittäinen liikennöitävyys ja luodaan edellytykset turvalliselle liikkumiselle.

Kuvituskuva

Lähtökohtia

Liikenneturvallisuustoimintaa ohjaavat strategiat

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenneturvallisuussuunnitelma 2012

Uudenmaan ELY-keskuksen edellinen liikenneturvallisuussuunnitelma laadittiin vuonna 2012. Suunnitelmassa ELY-keskuksen alueen liikenneturvallisuustyön visioksi asetettiin periaatepäätöksen mukaisesti: *”Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Liikkuminen on vastuullista ja koetaan turvalliseksi.”* Vuodelle 2020 asetettiin tavoite puolittaa liikennekuolemat ja vähentää loukkaantumisia 25 prosenttia vuoteen 2010 verrattuna. Vuonna 2010 Uudenmaan ELY-keskuksen alueen liikenneonnettomuuksissa menehtyi yhteensä 51 henkilöä ja loukkaantui noin 2 430 henkilöä. Vuoteen 2020 mennessä liikennekuolemien määrä tulisi tavoitteen mukaisesti olla enintään 25 ja loukkaantuneiden määrä enintään 1 820.

Suunnitelmassa asetetut toiminnan painopistealueet vuoteen 2020:

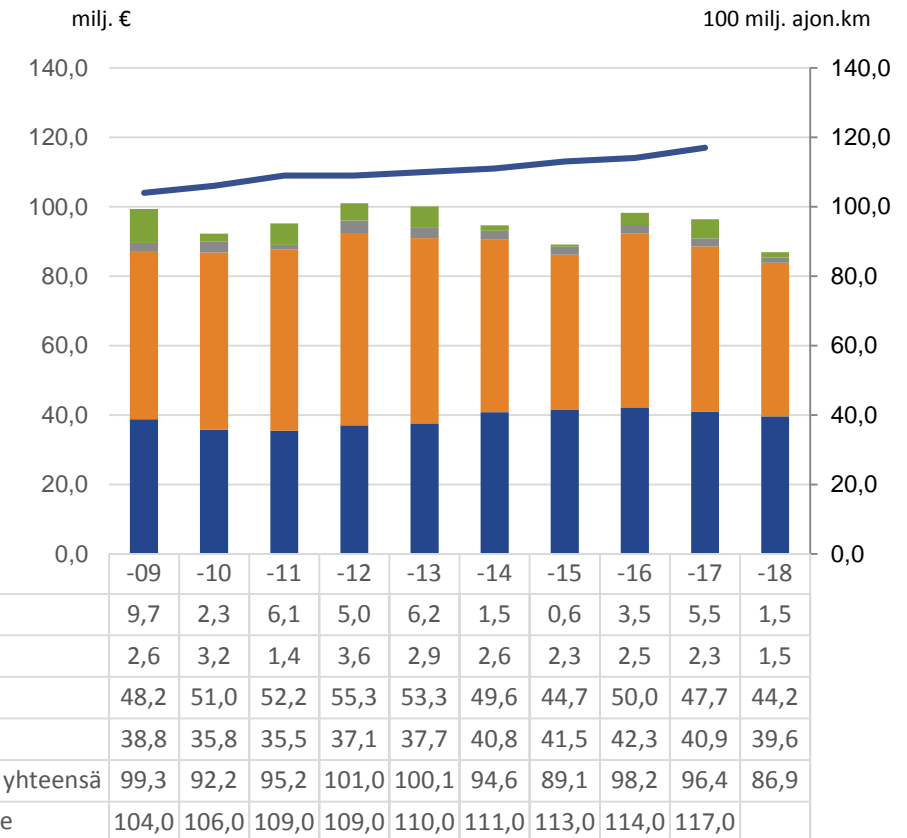
- Liikennekäyttäytyminen
 - Liikennekäyttäytymisen parantaminen ja turvavälineiden käytön lisääminen; erityispainopisteenä lapset, nuoret mopoilijat ja autoilijat
- Liikenneympäristö
 - Taajamien ja niiden lähialueiden rauhoittaminen, nopeustasojen alentaminen ja tien ylitysten turvaaminen; erityispainopisteenä koulureitit sekä jalankulku ja pyöräily. Vilkkaimpien pääteiden yksittäis- ja kohtaamisonnettomuuksien vähentäminen sekä alempiasteisen tieverkon moottoriajoneuvo-onnettomuuksien vähentäminen
- Liikenneturvallisuustoiminta
 - Kestävän liikkumisen näkökulman sekä maankäytön ja liikennesuunnittelun vuorovaikutuksen lisääminen kaikissa suunnitteluvaiheissa. Kuntien liikenneturvallisuustyön tukeminen ja aktivoiminen, ELY-keskuksen sisäisen liikenneturvallisuustyön monipuolinen kehittäminen sekä eri osapuolten laaja-alainen yhteistyö sekä toimintaan sitoutuminen.

Lähtökohtia

Uudenmaan ELY-keskuksen perusväylänpidon rahoitus

Uudenmaan ELY-keskuksen käytössä oleva vuotuinen perustienpidon rahoitus on noin 100 miljoonaa euroa (kuva). Rahoituksen kohdentamista ohjaavat ELY-keskuksen pitkän aikavälin liikennestrategia ja liikenteen linjaukset. Perustienpidon rahoitus käytetään Uudenmaan ELY-keskuksen alueella pääasiassa tiestön päivittäiseen kunnossapitoon ja ylläpitoon. Päivittäisellä kunnossapidolla varmistetaan tieverkon liikennöitävyys vuoden jokaisena päivänä. Ylläpidon toimin puolestaan korjataan olemassa olevaa tiestöä ja sen kulumisesta ja ikääntymisestä aiheutuvia vaurioita. Päivittäisellä kunnossapidolla ja ylläpidolla pyritään ylläpitämään liikennöitävyys ja säilyttämään nykyinen turvallisuustaso.

Tieverkon parantamisinvestoinneilla toteutetaan uusia liikenneratkaisuja ja siten parannetaan muun muassa matkojen ja kuljetusten turvallisuutta ja sujuvuutta. Perustienpidon rahoituksen suuruus on pysynyt kokonaisuudessaan samalla tasolla vuosina 2009–2017, vaikka samanaikaisesti ELY-keskuksen alueen liikennesuorite on kasvanut yli 10 %. Tästä syystä parantamisinvestointeihin riittää vain hyvin niukasti rahoitusta, ja vuonna 2018 investointirahaa on käytettävissä noin 1,5 miljoonaa euroa.

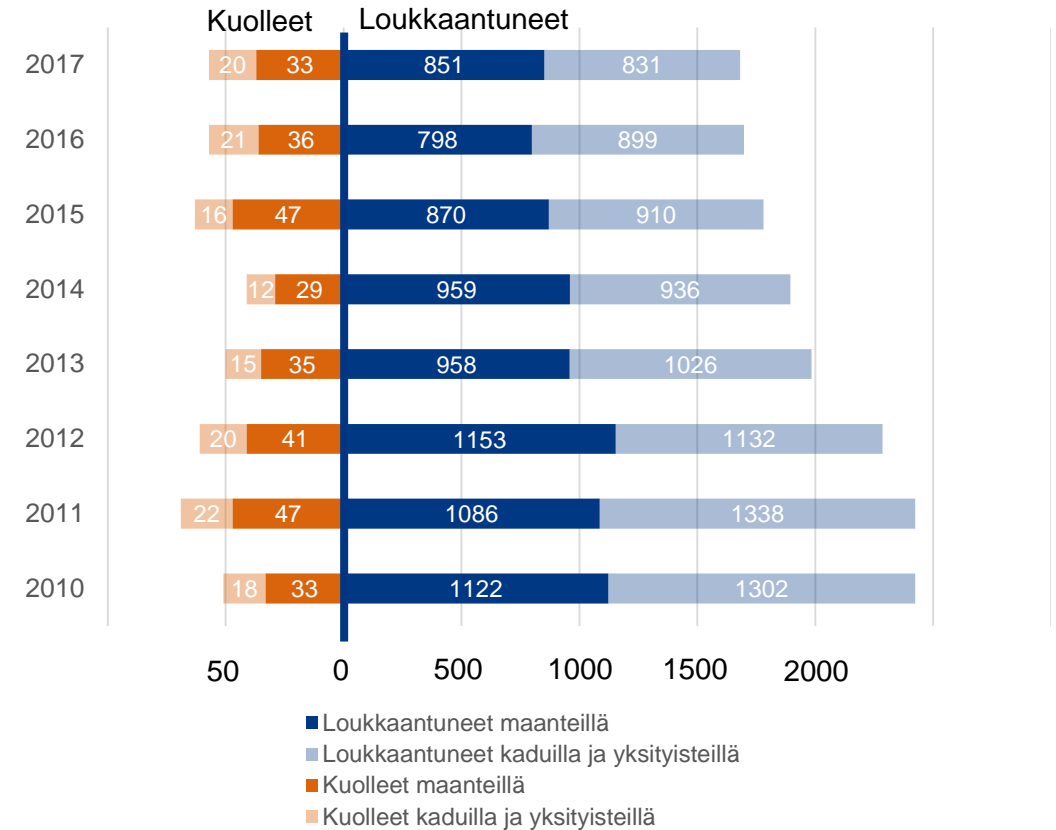
Kuva: Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon perusrahoitus ja liikennesuorite 2009–2018

Liikenneturvallisuuksilanne

Uudenmaan ELY-keskuksen alueen onnettomuuskehitys on ollut tavoitteiden suuntainen. Valtioneuvoston periaatepäätöksen ohjaamat tavoitteet liikenneturvallisuuksilanteen kehitykselle ovat toteutuneet henkilövahinko-onnettomuuksien osalta ja vuonna 2010 asetettu tavoite (1820 loukkaantumista) saavutettiin jo vuonna 2015.

Vuoden 2017 tietojen mukaan tavoitteesta ollaan edellä henkilövahinko-onnettomuuksien kokonaismäärän suhteen. Liikenteessä loukkaantuneiden määrälle asetettu tavoite on toteutunut hyvin, mutta liikennekuolemien määrä on pysynyt ennallaan vuoden 2010 lähtötasoon nähden. Oheisessa kuvassa on esitetty poliisin tietoon tulleissa henkilövahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa kuolleiden ja loukkaantuneiden määrät Uudenmaan ELY-keskuksen maanteillä sekä kaduilla ja yksityisteillä.

Liikennekuolemia tapahtuu maantieympäristössä lähes kaksinkertainen määrä verrattuna katu- ja yksityistieverkolla kuolleiden määrään. Ero johtuu ajoneuvojen korkeammasta nopeustasosta maantieverkolla, mikä johtaa vakavampiin seurauksiin onnettomuuksissa. Loukkaantuneiden määrä jakautuu kuolemia tasaisemmin maantieympäristön sekä katuverkon ja yksityisteiden välillä.

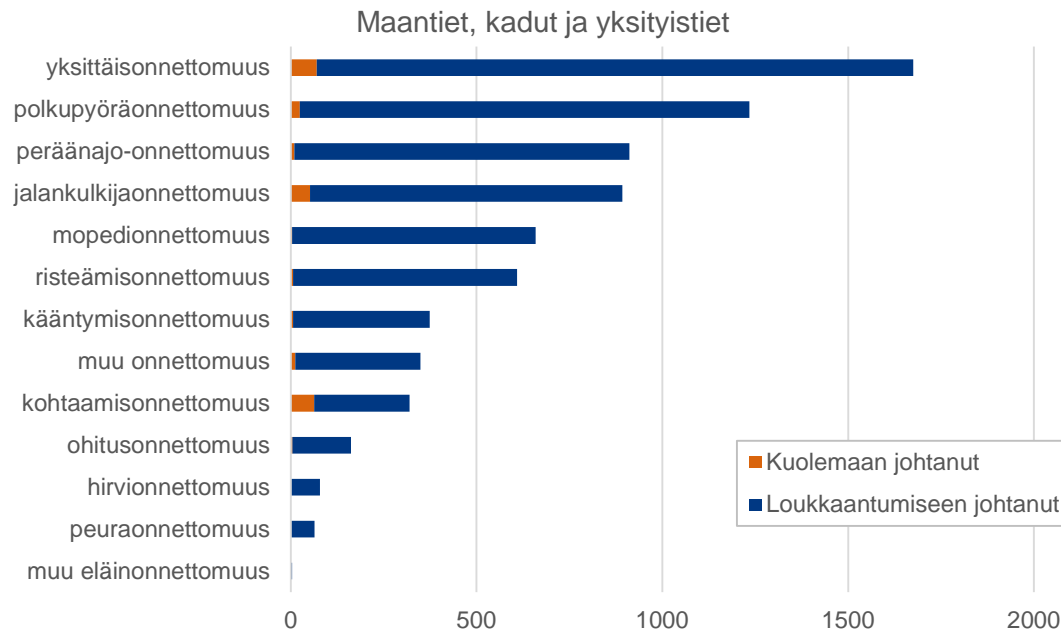
Kuva: Henkilövahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa kuolleiden ja loukkaantuneiden määrä Uudenmaan ELY-keskuksen alueella

Liikenneturvallisuustilanne

Onnettomuustyypit

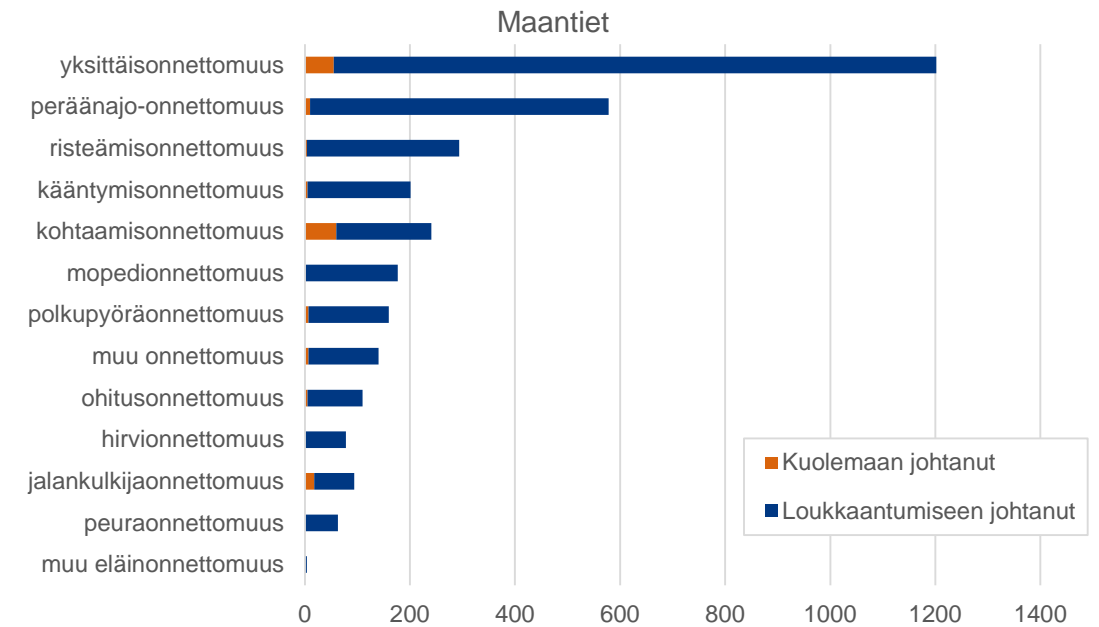
Uudenmaan ELY-keskuksen alueella tapahtui 40 142 Tilastokeskuksen tilastoimaa tieliikenneonnettomuutta vuosina 2013–2017. Niistä 32 810 johti omaisuusvahinkoon, 7 080 loukkaantumiseen ja 252 kuolemaan.

Henkilövahinko-onnettomuuksissa yleisin onnettomuusluokka oli yksittäisonnettomuus. Tarkasteltaessa maanteillä, yksityisteillä ja kaduilla tapahtuneita henkilövahinko-onnettomuuksia, toiseksi yleisin onnettomuusluokka oli polkupyöräonnettomuus. Niistä 41 % tapahtui Helsingin katuverkolla.

Ainoastaan maanteiden henkilövahinko-onnettomuuksia tarkasteltaessa yleisimmät onnettomuusluokat olivat yksittäisonnettomuus, peräänajo ja risteämisonnettomuus.

Liikennekuolemat tapahtuivat useimmiten kohtaamis- ja yksittäisonnettomuuksissa, joiden ehkäiseminen tienpidon keinoin on onnettomuuksien taustasyistä johtuen hyvin haastavaa. Myös jalankulkijoiden liikennekuolemat korostuivat onnettomuustilastossa.

Kuva: Henkilövahinko-onnettomuudet luokittain Uudenmaan ELY-keskuksen alueella vuosina 2013–2017

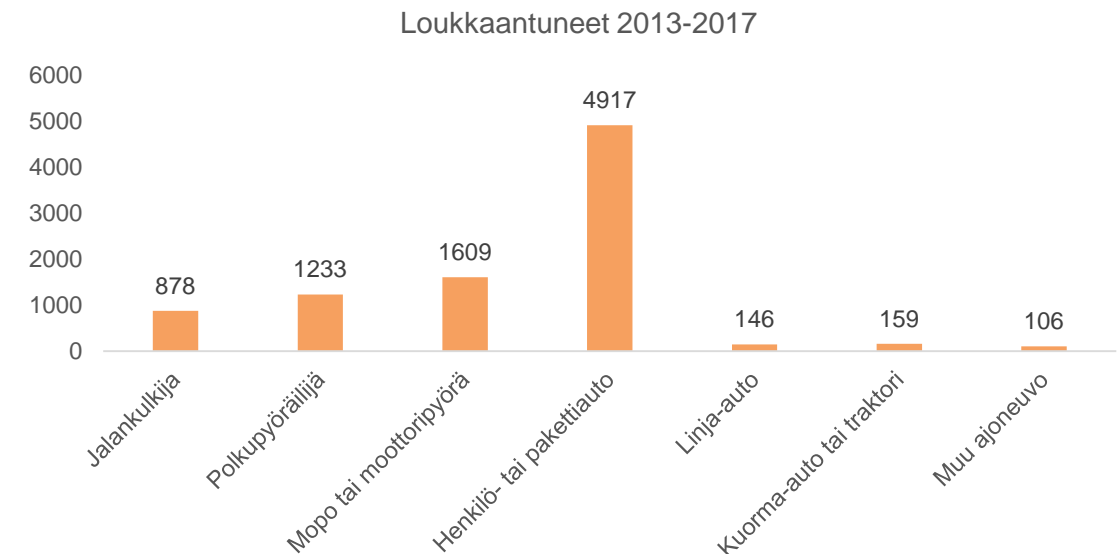
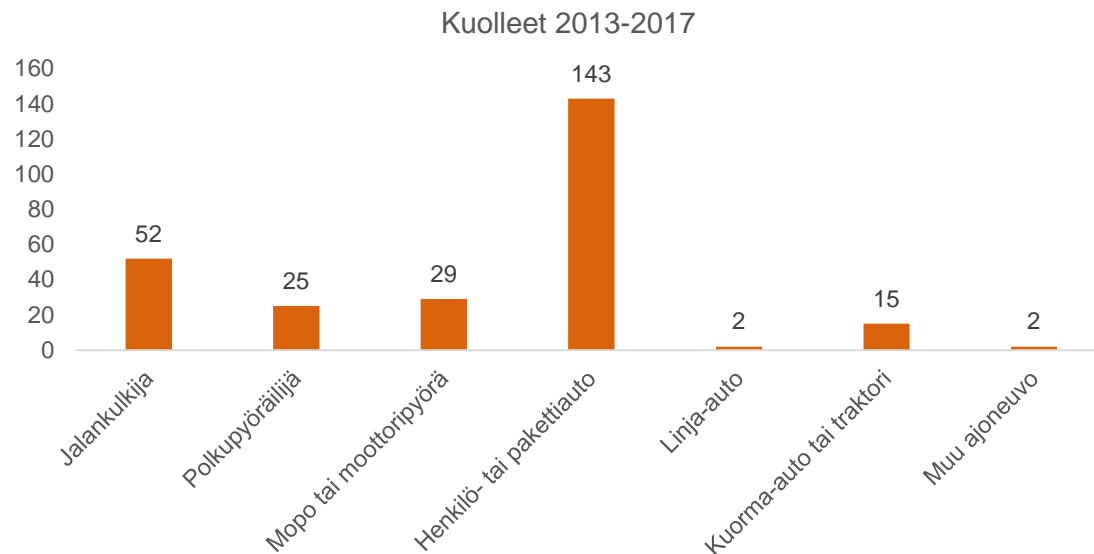
Liikenneturvallisuustilanne

Onnettomuudet tienkäyttäjärhmittäin

Tarkasteltaessa liikenneturvallisuutta tienkäyttäjärhmittäin, korostuu henkilö- ja pakettiautoliikenne sekä kuolemien että loukkaantuneiden määrissä. Vuosina 2013–2017 tieliikenteen uhreista (kuolleet ja loukkaantuneet) noin 54 % oli henkilö- tai pakettiauton kuljettajia ja matkustajia. Suojaamattomien tienkäyttäjien (jalankulkijat, polkupyöräilijät, mopoilijat ja moottoripyöräilijät) osuus oli yhteensä 41% kaikista uhreista;

kuolleissa korostuvat jalankulkijat ja loukkaantuneissa puolestaan mopoilijat ja moottoripyöräilijät sekä polkupyöräilijät.

Huomattavaa on, että poliisin tietoon perustuva onnettomuustilasto ei ole loukkaantuneiden määrien kohdalla kattava (ks. seuraava sivu).

Kuva: Tilastokeskuksen tiedot kuolleiden ja loukkaantuneiden määristä vuosina 2013–2017

Liikenneturvallisuustilanne

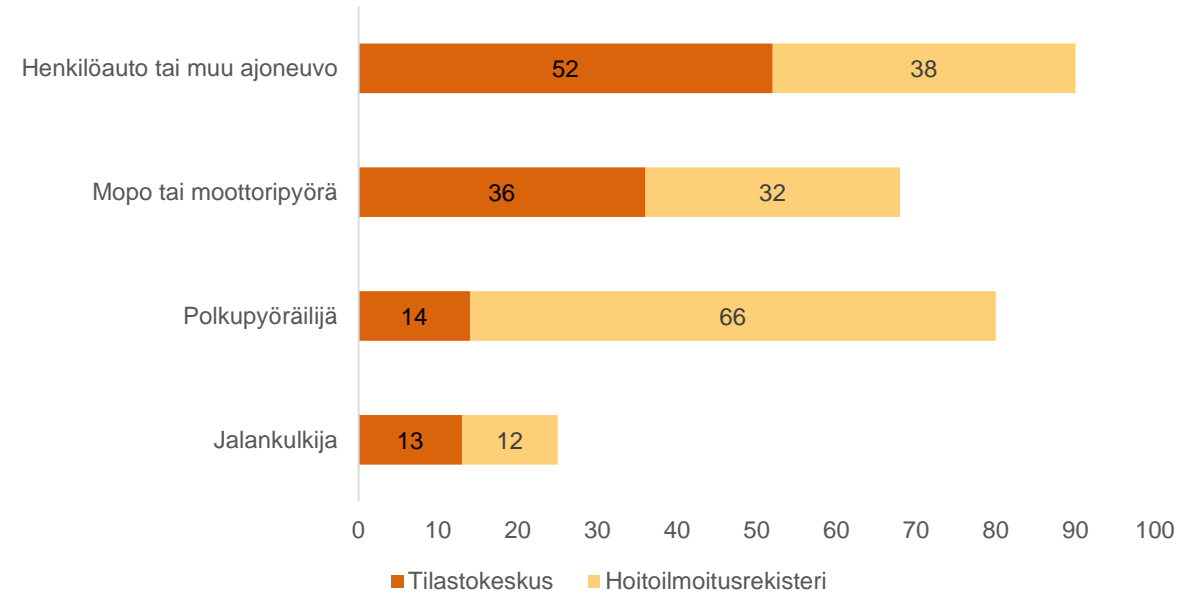
Vakavasti loukkaantuneet

Suuri osa loukkaantumiseen johtaneista liikenneonnettomuuksista jää tilastoimatta poliisin tietoon perustuvaan Tilastokeskuksen viralliseen tieliikenneonnettomuustilastoon. Ongelma korostuu etenkin pyöräilijöiden yksittäisonnettomuuksissa, joissa poliisia ei useimmissa tapauksissa kutsuta paikalle eikä onnettomuutta siten tilastoida poliisin tietokantaan.

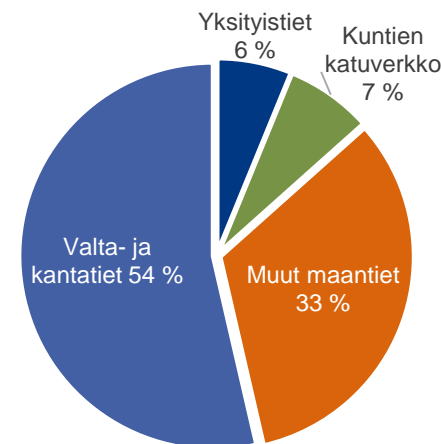
Tilastokeskus tuottaa tietoa myös virallisen tieliikenneonnettomuustilaston ulkopuolelle jääneistä vakavasti loukkaantuneiden määristä. Tieto perustuu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen hoitoilmoitusrekisteriin ja tilastoja on saatavissa vuodesta 2014 alkaen.

Vuosina 2014–2016 vain noin 20 % Uudenmaan ELY-keskuksen alueella vakavasti loukkaantuneista pyöräilijöistä on tilastoitu viralliseen tieliikenteen onnettomuustilastoon. Virallisen tilaston mukaan pyöräilijöiden osuus vakavasti loukkaantuneista oli noin 13 %. Kun tarkasteluun otetaan mukaan myös tilaston ulkopuolelle jääneet vakavat loukkaantumiset, on pyöräilijöiden osuus noin 30 %. Myös jalankulkijoiden sekä mopoilijoiden ja moottoripyöräilijöiden vakavista loukkaantumisista noin puolet jää virallisen tilaston ulkopuolelle. Oheisessa kuvassa on esitetty vakavasti loukkaantuneiden määrät tienkäyttäjryhmittäin ja eri lähteisiin perustuen vuonna 2016.

Seuraavalla sivulla on kuvattu tarkemmin vakavan loukkaantumisen määritysperiaatteet.

Kuva: Tilastokeskuksen (poliisin tietoon perustuva virallinen tilasto) ja hoitoilmoitusrekisterin (virallisen tilaston ulkopuolelle jääneet) tiedot vakavista loukkaantumisista käyttäjäryhmittäin vuonna 2016

Kuva: Tilastokeskuksen tilastoimat vakavat loukkaantumiset vuonna 2016 tietyyppin mukaan

Liikenneturvallisuuksilanne

Tieliikenteessä vakavasti loukkaantuneen määritelmä MAIS 3+

EU suosittelee jäsenmaitaan käyttämään yhteistä vakavuuskriteeriä MAIS 3+ tieliikenneonnettomuuksissa loukkaantuneille. Perusteena on tarve ehkäistä vakavia loukkaantumisia ja seurata niiden määrää yhtenäisesti koko EU:n alueella. Luokitus perustuu 6-portaiseen lääketieteelliseen vammojen vakavuusluokitukseen (AIS=Abbreviated Injury Scale). Vakaviksi määritellään vammat joiden AIS-arvo on yli 3. Kokonaisvakavuutta kuvaa potilaan vakavimman vamman AIS-arvo (Maximum AIS = MAIS).

Suomessa vakavuusluokituksessa hyödynnetään automaattista työkalua, joka määrittää tieliikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden henkilöiden vammojen vakavuusluokat lääkärin sairaalassa kirjaamien diagnoosikoodien perusteella. Jos loukkaantuneen henkilön vakavin vamma saa AIS-arvon 3 tai suurempi (MAIS 3+), luokitellaan potilas vakavasti loukkaantuneeksi.

Tilastokeskus tekee vakavuusluokituksen vuosittain Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen hoitoilmoitusrekisteristä saatavien liikennetapaturmissa loukkaantuneiden diagnoosikoodien ja käytössä olevan muunnosohjelman avulla. Tiedot yhdistetään viralliseen tieliikenneonnettomuustilastoon.

Tietoja on saatavilla vuodesta 2014 alkaen. Myös virallisen tilaston ulkopuolelle jääneiden vakavasti loukkaantuneiden määriä tilastoidaan.

Yksittäisiä esimerkkejä lievistä (MAIS 1–2) vammoista:

- haavat, naarmut, mustelmat
- ruhjeet, pienet hermovauriot
- pienten luiden hyväasentoiset suljetut murtumat
- aivotärähdys (ml. lyhytkestoinen tajuttomuus)
- olkapään, lonkan, polven, ranteen, nilkan sijoiltaanmenot

Yksittäisiä esimerkkejä vakavista (MAIS3+) vammoista:

- suurten luiden murtumat, avomurtumat
- yli tunnin tajuttomuus
- kallonpohjan murtumat, aivovammat
- sisäelinvauriot, kudokset
- raajojen menetykset, murskavammat

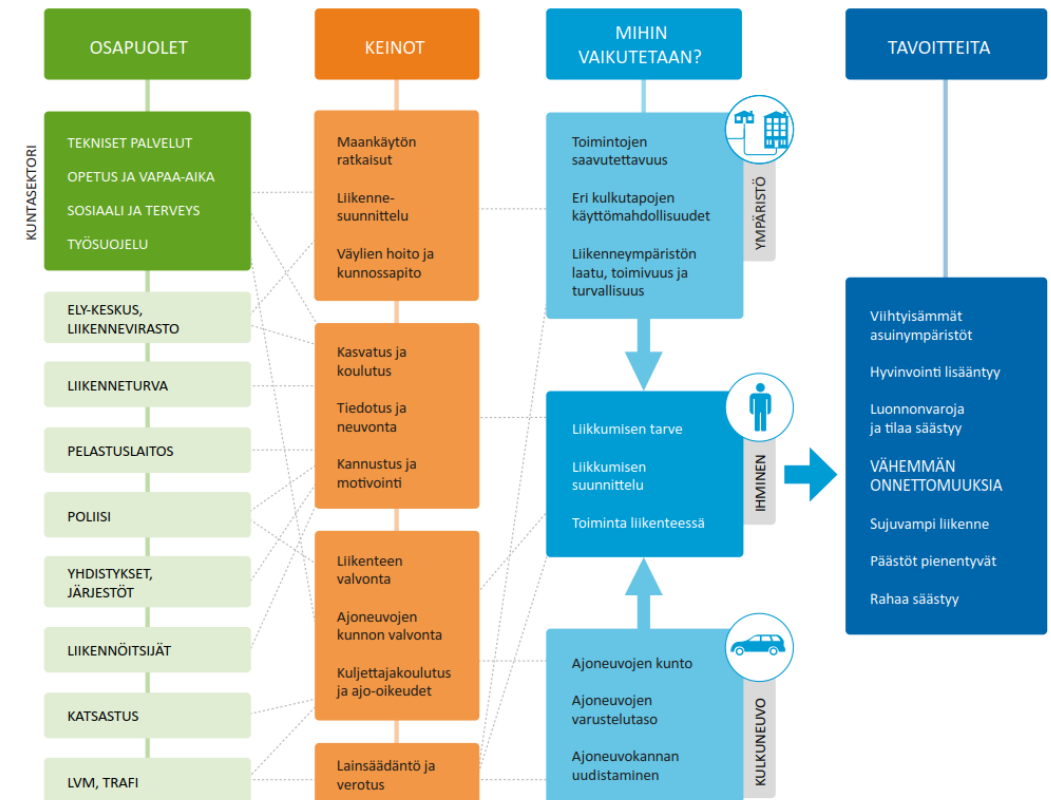
Huom! AIS-luokitus ei ota huomioon pitkäaikaissairauksia, toipumista tai vammojen yhteisvaikutusta.

Liikenneturvallisuuden parantaminen ELY-keskuksessa

Liikenneturvallisuuden parantaminen Uudenmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen alueella on monen toimijan yhteistyötä. Uudenmaan ELY-keskuksen ohella merkittäviä toimijoita ovat kunnat ja kaupungit sekä Liikenneturva ja poliisi. Lisäksi liikennejärjestelmäsunnittelusta vastaavat tahot (maakuntien liitot, HSL) ovat mukana seudullisessa liikenneturvallisuustyössä. Alueelliset riistanneuvostot laativat hirvieläinkantojen hoitosuunnitelmat, joihin ELY-keskus vaikuttaa osallistumalla aktiivisesti vuosittaisiin alueellisiin suurriistafoorumeihin. Kuntatason liikenneturvallisuustyössä ovat tyypillisesti aktiivisia myös monet kansalaisjärjestöt, liikennöitsijät ja kuljetusyritykset, katsastustoimijat sekä muut yksityiset toimijat. Nämä tahot tekevät tärkeää työtä, jolla vaikutetaan liikkujien asenteisiin ja lisätään tienkäyttäjien tietoa liikenteen riskeistä. Liikenteen lainsäädäntöön ja verotukseen liittyvissä asioissa keskeisiä tahoja ovat puolestaan LVM ja Trafi.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenneturvallisuustoiminta painottuu alueen liikenneympäristön turvallisuuden kehittämiseen. Maanteiden parantamistoimien lisäksi myös kuntien maankäytön suunnittelun ohjausta sekä kasvatus- ja viestintätyöhön osallistumista pidetään tärkeänä ja niitä tuetaan resurssien puitteissa. Kuntien toimintamahdollisuudet liikenneturvallisuuden kehittämisessä ovat puolestaan laajat. Kunnat vastaavat maankäytön ja liikenneverkon suunnittelusta, kehittämisestä ja yhteensovittamisesta sekä katujen hoidosta ja kunnossapidosta. Lisäksi kunnan eri hallintokuntien kautta on mahdollista tavoittaa eri asukasryhmät liikenneturvallisuuden kasvatus- ja viestintätyössä.

Poliisin vastuulla on liikenteen valvonta ELY-keskuksen alueella, minkä lisäksi alueelliset poliisilaitokset tekevät ennaltaehkäisevää liikenneturvallisuustyötä alueellaan. Liikenneturvan asiantuntemus liikenneturvallisuuden viestintä- ja koulutustoiminnassa on erittäin arvokasta alueellisen toiminnan tukena.

Kuva: Liikenneturvallisuuden parantamisen toimintakenttä

Liikenneturvallisuuden parantaminen ELY-keskuksessa

Liikenneturvallisuusnäkökulma on keskeinen niin maankäytön ja liikennejärjestelmän suunnittelussa kuin hankekohtaisessa suunnittelussa. Uudenmaan ELY-keskus huolehtii myös liikenteen sujuvuudesta alueellaan erilaisin liikenteen hallinnan keinoin. ELY-keskuksen toiminta on näin ollen laajasti liikenneturvallisuutta edistävää ja siinä ovat mukana yhteisesti kaikki ELY-keskuksen liikennevastuualueen yksiköt (kuva).

ELY-keskuksen pienempiä liikenneturvallisuustoimia selvitetään kuntien ja seutujen liikenneturvallisuussuunnitelmissa, joissa otetaan kantaa esimerkiksi suojateiden turvallisuuden parantamiseen, liikennemerkkien ja nopeusrajoitusten tarkistuksiin ja näkemäraivauksiin.

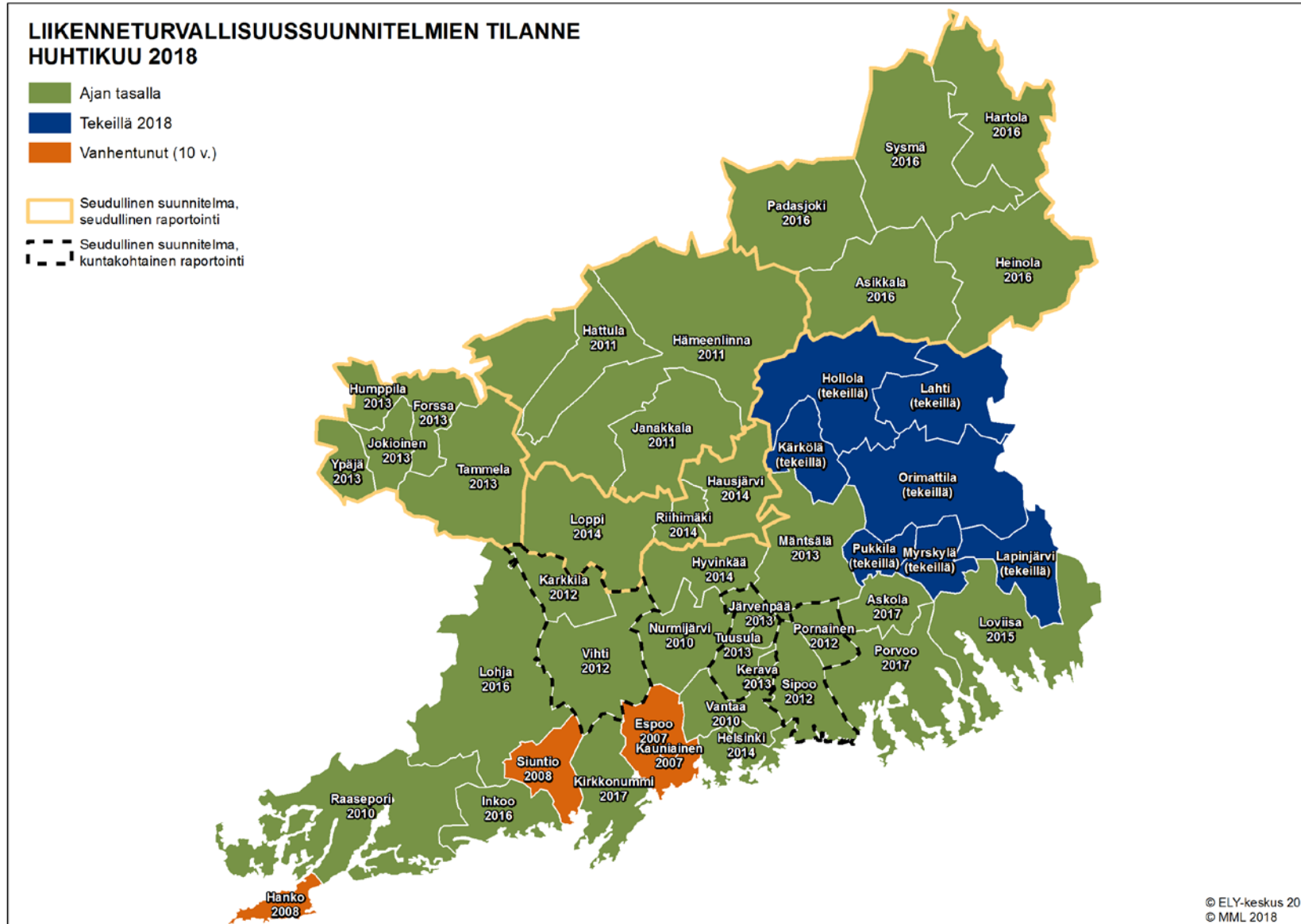
ELY-keskus vastaanottaa vuosittain satoja liikenneturvallisuutta koskevia asiakaspalautteita. Palautteet käsitellään ja niiden perusteella toteutetaan pieniä liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä. Liikenneturvallisuustoimenpiteitä toteutetaan myös erillisselvitysten kautta.

Seuraavan sivun kuvassa on esitetty ELY-keskuksen alueen kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmien tilanne ja ajantasaisuus. ELY-keskus osallistuu tiiviisti kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmien laadintaan. Uudenmaan ELY-keskuksen alueella kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmien päivitysväli on tällä hetkellä noin 10 vuotta.

Kuva: ELY-keskuksen liikenneturvallisuustyöstä vastaavat yhteistyössä kaikki liikenne-vastuualueen yksiköt

Liikenneturvallisuuden parantaminen ELY-keskuksessa

Kuva: Liikenneturvallisuussuunnitelmien laadinnan tilanne Uudenmaan ELY-keskuksen alueen kunnissa keväällä 2018

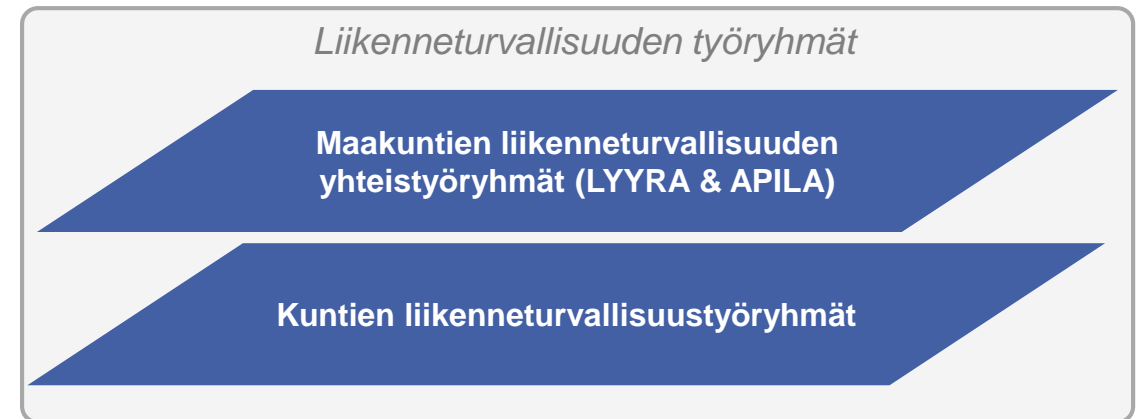
Liikenneturvallisuustyö

Tieliikenteen turvallisuusongelmien ratkominen edellyttää monen eri osapuolen välistä yhteistyötä ja toiminnan koordinoitua. Tavoitteena on pitkäjänteinen toiminta, jonka myötä liikenneturvallisuusasioiden näkyvyys ja arvostus lisääntyvät sekä erilaisten liikenneturvallisuutta parantavien toimenpiteiden hyväksyttävyyden paranee. Yhteistyön eri osapuolten välillä tulee olla suunnitelmallista ja sen toteutumista tulee seurata säännöllisesti. Keskeistä on myös eri sidosryhmien välinen tiedonvaihto. Yhteistyö helpottaa toteutettavien toimenpiteiden koordinoitua niin alueellisesti kuin myös liikenneturvallisuustyötä toteuttavien eri tahojen välillä.

Uudenmaan ELY-keskuksen alueen liikenneturvallisuuden yhteistyöryhmät voidaan jakaa hierarkisesti kahteen tasoon (kuva). ELY-keskuksen rooli on merkittävä maakuntien yhteistyöryhmissä, joiden koollekutsuminen on ELY-keskuksen vastuulla. ELY-keskus toimii aktiivisesti alueellisissa liikenneturvallisuuden yhteistyöryhmissä yhdessä Liikenneturvan, poliisin ja muiden alueen toimijoiden kanssa.

Maakuntien verkostojen lisäksi ELY-keskus tukee kunnissa tehtävää kaikkiin ikä- ja tienkäyttäjärühmiin kohdistuvaa liikenneturvallisuustyötä laatimalla yhdessä kuntien kanssa liikenneturvallisuussuunnitelmia sekä turvallisen ja kestävästi liikumisen suunnitelmia. Suunnitelmien lisäksi ELY-keskus rahoittaa tarvittaessa alueellisten tai kuntakohtaisten liikenneturvallisuuskoordinaattorien toimintaa yhdessä kuntien kanssa.

Kunnat ovat toivoneet ELY-keskukselta aktiivista osallistumista kuntien liikenneturvallisuustyöhön ja liikenneturvallisuustyöryhmiin, mikä on kuitenkin haastavaa resurssien kannalta. ELY:n tavoite on osallistua työryhmien kokouksiin mahdollisuuksien mukaan vähintään kerran vuodessa.

Kuva: Liikenneturvallisuustyön työryhmät

Maakuntien yhteistyöryhmien ja kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien toimintaa on kuvattu tarkemmin seuraavilla sivulla.

Liikenneturvallisuustyö

Maakuntien liikenneturvallisuuden yhteistyöryhmät (APILA ja LYYRA)

Kanta- ja Päijät-Hämeen yhteistyöverkosto (LYYRA) ja Uudenmaan yhteistyöverkosto (APILA) ovat maakunnallista liikenneturvallisuustyötä tukevia ja seuraavia ryhmiä. Ryhmissä ovat mukana ELY-keskuksen, poliisin ja Liikenneturvan edustajat. Apilaan osallistuu lisäksi HSL ja Lyyraan maakuntien liikenneturvallisuuskoordinaattorit. Myös ryhmien sihteeritehtävät ja toiminnan valmistelu on annettu soveltuvin osin koordinaattorien vastuulle.

ELY-keskus vastaa yhteistyöverkostojen koollekutsumisesta. Molemmat ryhmät kokoontuvat säännöllisesti neljä kertaa vuodessa. Kokouksista kaksi ovat ryhmien yhteiskokouksia. Jäsenet voivat osallistua myös kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien kokouksiin esimerkiksi suunniteltaessa liikenneturvallisuussuunnitelman päivittämistä.

Vastuu toiminnan toteuttamisesta ja kehittämisestä on kaikilla ryhmän jäsenillä. Ryhmien toiminnassa on tunnistettu kehittämistarpeita mm. toiminnan tavoitteiden, kokoonpanojen sekä kokoussisältöjen osalta. Ryhmien toiminta on kuitenkin luonteeltaan joustavaa ja tilanteisiin mukautuvaa.

Maakuntien yhteistyöryhmien tavoitteelliseksi tehtäväksi on määritetty:

- vuosittain laadittavat toimintasuunnitelmat
- maakunnan liikenneturvallisuustilanteen ja -työn seuranta
- seutujen työn tukeminen ja aktivoiminen
- liikenneturvallisuusnäkökulman varmistaminen merkittävässä maakunnallisissa suunnittelu- ja kehittämishankkeissa (esim. liikennejärjestelmäsuunnitelmat, maakuntakaavat)
- valtakunnallisten turvallisuustavoitteiden ja linjausten tuominen maakunta- ja aluetasolle
- liikenneturvallisuusviestinnän suunnittelu (mm. seminaarit ja uutiskirjeet).

Liikenneturvallisuustyö

Kuntien liikenneturvallisuustyöryhmät

Maakuntien yhteistyöryhmien lisäksi kunnilla on omia liikenneturvallisuustyöryhmiä. Kuntakohtaisten liikenneturvallisuustyöryhmien toiminnan tukena toimii usein liikenneturvallisuuskordinaattori (konsultti). Joillakin seuduilla sama koordinaattori toimii useamman kunnan liikenneturvallisuustyön tukena samanaikaisesti.

Liikenneturvallisuutta edistetään kunnissa jatkuvalla liikenneturvallisuustyöllä, jota koordinoidaan tyypillisesti poikkihallinnollisessa liikenneturvallisuustyöryhmässä. Työryhmän tehtävinä ovat mm.

- kunnan liikenneturvallisuustilanteen ja -työn seuranta
- eri hallintokuntien liikenneturvallisuustyön tukeminen
- yhteisten toimien ideointi ja toteuttaminen
- liikenneturvallisuusnäkökulman varmistaminen kunnallisissa suunnittelu- ja kehittämishankkeissa (esimerkiksi maankäyttöä ja palveluverkkoa koskevissa suunnitelmissa).

Ryhmän vastuulle voidaan antaa myös liikenneturvallisuusasioista tiedottaminen kunnan asukkaille, työntekijöille ja päättäjille sekä kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmien laadinnan ohjaus.

Noin 2–6 kertaa vuodessa kokoontuvien ryhmien kokoonpanon laajuus

vaihtelee kuntakohtaisesti. Ryhmät ovat vahvasti kuntavetoisia, mutta ELY-keskuksen edustaja osallistuu ryhmien kokouksiin mahdollisimman usein. Kuntakohtainen liikenneturvallisuustyöryhmä toimii aktiivisesti noin 40 ELY-keskuksen alueen kunnassa.

Tyypillisesti ryhmissä ovat edustettuina kunnan eri hallintokunnat (mm. tekninen toimi, kaavoitustoimi, koulu-/sivistystoimi, nuoriso- ja liikuntatoimi, vanhustyö sekä sosiaali- ja terveystoimi/ hyvinvointipalvelut), jotka vastaavat kuntaorganisaatiossa liikenneturvallisuuteen ja viisaaseen liikkumiseen liittyvästä käytännön työstä. Ryhmässä on usein edustettuna myös kunnan organisaation ulkopuolisia asiantuntijatahoja, kuten Liikenneturva, poliisi, taksi- ja kuljetusala, kunnan alueen järjestöt ja yhdistykset. Ryhmän koollekutsumisvastuu sovitaan kuntakohtaisesti. Usein puheenjohtajana toimii liikenneympäristön kehittämisestä vastuussa olevan hallintokunnan edustaja (esim. tekninen toimi).

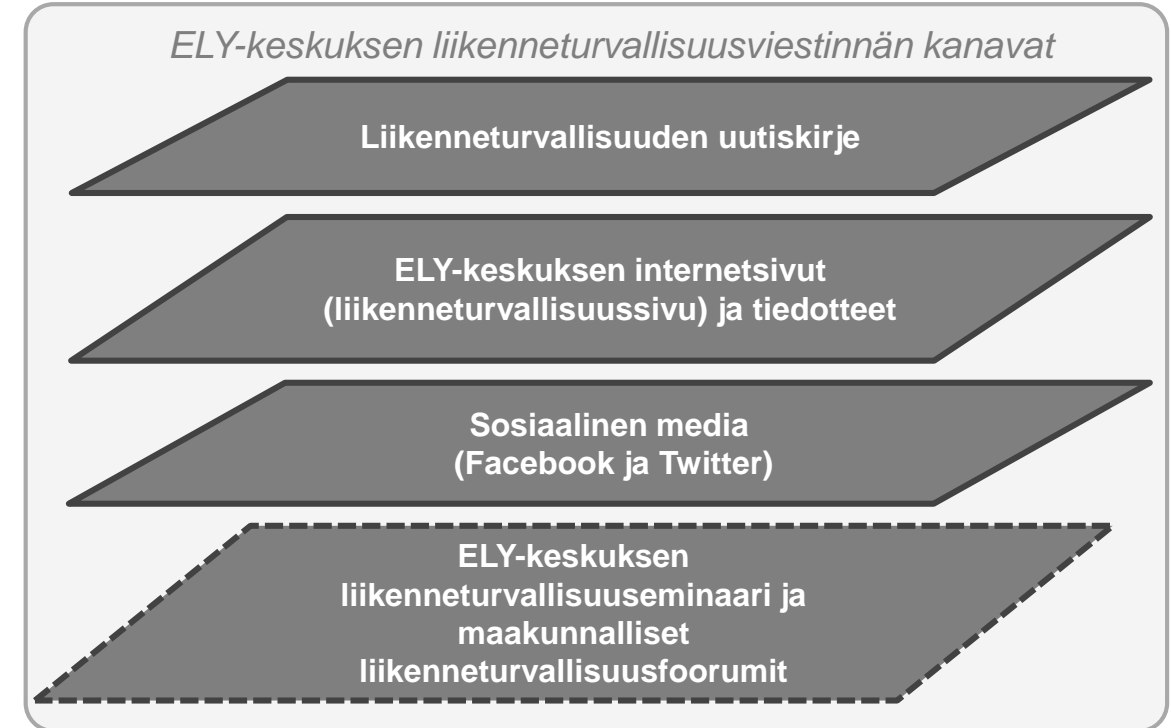
Liikenneturvallisuusviestintä

Uudenmaan ELY-keskuksen ulkoinen liikenneturvallisuusviestintä muodostuu monipuolisesta eri viestintäkeinojen ja -kanavien kokonaisuudesta. Viestinnän toteutuksen päävastuu on ELY-keskuksen viestintäyksiköllä. Sisällön tuottamiseen tarvitaan yhteistyötä liikenteen asiantuntijoiden kanssa.

Oheisessa kuvassa on esitetty ELY-keskuksen ulkoisen liikenneturvallisuusviestinnän keskeisimmät kanavat, joiden lisäksi liikenneturvallisuusseminaarit tukevat ELY-keskuksen liikenneturvallisuusviestintää. Viestintäkanavien käyttöä on avattu tarkemmin seuraavilla sivuilla.

ELY-keskuksen toteuttaman viestinnän lisäksi liikenneturvallisuusviestintää toteutetaan kunta-, seutukunta- ja maakuntatasoilla monin eri tavoin. Käytössä ovat mm. kuntien omat viestintäkanavat, yhteistyö paikallismedian, alueellisten järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa sekä liikenneturvallisuuskoordinaattoreiden omat extranet- ja internetsivut sekä sosiaalisen median kanavat.

Moninaisten viestintäkanavien ohella keskeisiä liikenneturvallisuusasioiden vuorovaikutuskanavia Uudenmaan ELY-keskuksen sekä tienkäyttäjien välillä ovat asiakaspalvelukeskuksen liikenneasioiden palautekanava sekä Tienkäyttäjän linja. Liikenneturvallisuus sekä kävelyn ja pyöräilyn olosuhteet ovat tyypillisiä kansalaisilta, yrityksiltä, kunnilta ja järjestöiltä saatujen aloitteiden aiheita, ja ne ohjaavat osaltaan ELY-keskuksen toimintaa.

Kuva: ELY-keskuksen ulkoisen liikenneturvallisuusviestinnän kanavat

Liikenneturvallisuusviestintä

ELY-keskuksen intranetsivut (liikenneturvallisuussivu) ja tiedotteet

Uudenmaan ELY-keskuksen virallista liikenneturvallisuusviestintää toteutetaan kaksikielisesti ELY-keskuksen intranetsivujen ja tiedotteiden kautta. Intranetsivuille on koottu liikenneturvallisuustilanteeseen, kuntien turvallisen ja kestävä liikumisen suunnitelmiin sekä liikenneturvallisuuteen liittyviä materiaaleja esittelevä alasivu. Tiedotteissa puolestaan esitellään ELY-keskuksen ajankohtaisia liikenneasioita, ja liikenneturvallisuusteema on esillä tarpeen mukaan.

Sekä intranetsivun että tiedotteiden kohderyhmät ovat laajoja ja kattavat mm. ELY-keskuksen alueen asukkaat, yritykset, kunnat, asiantuntijaorganisaatiot sekä järjestö- ja yhdistystoimijat. Tiedotteet jaetaan myös ELY-keskuksen mediayhteistyökumppaneille. Sivuston ylläpidosta vastaavat yhteistyössä ELY-keskuksen liikenteen asiantuntijat ja viestintäyksikkö.

Liikenneturvallisuuden uutiskirje

2-3 kertaa vuodessa julkaistava Uudenmaan ELY-keskuksen liikenneturvallisuuden uutiskirje sisältää ajankohtaisia liikenneturvallisuuteen liittyviä artikkeleita. Uutiskirjeen tarkoituksena on liikenneturvallisuuteen liittyvän tiedon ja hyvien käytäntöjen levittäminen sekä tärkeiden liikenneturvallisuusaiheiden näkyvyys.

Uutiskirjeen sisällön suunnittelusta ja laadinnasta vastaavat ensisijaisesti maakuntien liikenneturvallisuuden yhteistyöverkostot (APILA ja LYYRA). Uutiskirjeen kohderyhmiä ovat kunnat ja eri sidosryhmät, kuten asukkaat, yritykset, asiantuntijaorganisaatiot sekä järjestö- ja yhdistystoimijat. Uutiskirjeen kokoamisesta vastaavat ELY-keskuksen liikenteen asiantuntijat ja sen julkaisuvastuu on ELY-keskuksen viestintäyksiköllä.

Inhimillisesti suojateille

Liikenne on jatkuvaa vuorovaikutusta, liukitpa miten hyvänsä.

[Lue lisää »](#)

”Ku ny ei vaa sattus mittää” – katu-uskottava oppitunti mopoturvallisuudesta

Mopoiilu on osa monen forssalaisnuoren arkea ja vapaa-aikaa. Matkat ovat usein pitkiä, ja kaupungin joukkoliikenne on vähäistä etenkin iltä- ja kesäaikaan, kun koululaisvuorot eivät kulje. Näin ollen mopoiilulla on vahva jalansija Forssassa.

[Lue lisää »](#)

Suojatie tuo turvallisuutta – miksi se poistetaan?

Maantieverkolla on lukuisia nykyisen tietämyksen perusteella erityisen vaaralliseksi arvioituja ja nykyohjeiden vastaisia suojateita. Nämä suojatiet on joskus aikanaan rakennettu sen aikaisten käytäntöjen mukaisesti.

[Lue lisää »](#)

Kuva: Ote liikenneturvallisuuden uutiskirjeestä 1/2018

Liikenneturvallisuusviestintä

Sosiaalinen media (Facebook ja Twitter)

Uudenmaan ELY-keskus on ottanut viime vuosien aikana sosiaalisen median käyttöön osana liikenne- ja liikenneturvallisuusasioiden viestintää. Sosiaalisen median kanavat ovat kaikille kuntalaisille avoimia ja ne palvelevat erityisesti nopeaa viestintää, kuten ajankohtaisten asioiden ja poikkeustilanteiden tiedotusta. Viestintä toteutetaan suomenkielisenä.

Sosiaalisen median kanavista ELY-keskus keskittyy Twitteriin ja Facebookiin. Twitterissä Uudenmaan ELY-keskuksella on kaikkien vastualueiden yhteinen tili (@UUDELY) sekä Tie ja liikenne -tili (@UUDELYLiikenne) liikenneaiheisten asioiden tiedottamiseen. Twitter-viestinnän kohderyhmiä ovat kaikki tienkäyttäjät, kuntien eri hallintokunnat sekä ELY-keskuksen muu ammatillinen liikenneverkosto. Twitterin päivitysvastuu on ELY-keskuksen viestintäyksiköllä.

Facebookissa liikenneturvallisuusaiheista viestintää toteutetaan Turvallista ja viisasta liikkumista -sivulla, jonka hallinnoinnista vastaavat yhteistyössä Hämeen alueen liikenneturvallisuuskoordinaattorit sekä ELY-keskuksen liikenneasiantuntijat. Sivu palvelee Twitterin tapaan ajankohtaisten liikenneturvallisuuden ja kestäväen liikkumisen asioiden tiedotusta. Facebook-sivun kohderyhmiä ovat kaikki tienkäyttäjät, kuntien eri hallintokunnat sekä ELY-keskuksen muu ammatillinen liikenneverkosto.

ELY-keskuksen liikenneturvallisuuseminaari ja maakunnalliset liikenneturvallisuusfoorumit

ELY-keskuksen liikenneturvallisuuseminaari järjestetään joka toinen vuosi ja se on perinteisesti vuorotellut Liikenneturvan Näin meillä -seminaarin kanssa vuorovuosin. Ensimmäisen kerran ELY-keskuksen liikenneturvallisuuseminaari järjestettiin vuonna 2013. Seminaarin teemat vaihtelevat vuosittain ELY-keskuksen ajankohtaisten liikenneturvallisuusasioiden, toimintaympäristön muutoksiin liittyvien teemojen sekä ajankohtaisten selvitys- ja tutkimustulosten mukaan. Seuraavan kerran seminaari järjestetään vuonna 2019.

ELY-keskuksen toteutusvastuulla oleva liikenneturvallisuuseminaari kokoaa yhteen laajasti alueen liikenneturvallisuustoimijoita, kuten kuntien eri hallintokuntien ja eri sidosryhmien edustajia. Sidosryhmistä tärkeimpiä ovat LVM, Liikennevirasto, Trafi, HSL, maakuntaliitot, poliisi, Liikenneturva, tutkimuslaitokset, eri järjestöt ja liikennealan konsultit.

Tavoitteena on asiantuntijoiden verkottuminen, tiedon ja hyvien käytäntöjen levittäminen, liikenneturvallisuusaiheiden näkyvyys, kuntien ja aluetason pitkäjänteisen liikenneturvallisuustyön ja -toiminnan tukeminen sekä ELY-keskuksen toiminnasta tiedottaminen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

VISIO JA TAVOITTEET

Liikenneturvallisuustyön visio ja tavoitteet

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenneturvallisuustyön visio johdettiin valtakunnallisista tavoitteista. Lisäksi siinä huomioitiin ELY-keskuksen aiemman liikenneturvallisuussuunnitelman asettamat visio ja tavoitteet. Liikenneturvallisuus on aina peruslähtökohta kaikelle ELY-keskuksen liikenneasioiden toiminnalle ja suunnittelulle.

ELY-keskuksen uusi liikenneturvallisuusvisio:

Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.

Kaikkien tienkäyttäjryhmien liikenneturvallisuutta parannetaan suunnitelmallisesti eri tahojen jatkuvana yhteistyönä.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitevuodeksi asetettiin 2025. Vuosien 2020–2025 onnettomuustavoitteeksi asetettiin valtioneuvoston periaatepäätöstä noudattaen 50 % onnettomuusvähenemä sekä liikennekuolemien että loukkaantumisten osalta. Liikenteessä loukkaantuneiden tavoitetta on siis kiristetty vuodesta 2020 eteenpäin nykyiseen tavoitteeseen verrattuna.

Uudeksi tavoitteeksi nostettiin lisäksi liikenteessä vakavasti loukkaantuneiden määrä, jota on tilastoitu vuodesta 2014 lähtien. Vakaville loukkaantumisille asetettiin Uudenmaan ELY-keskuksen alueella samat vähentämistavoitteet kuin muille loukkaantumisille (25 % vuoteen 2020 ja 50 % vuoteen 2025).

ELY-keskuksen alueen onnettomuustavoitteiden seuranta tehdään vuosittain. Tavoitteita vuosille 2020–2025 voidaan tarvittaessa tarkentaa, kun Suomen valtakunnalliset liikenneturvallisuustavoitteet on asetettu vuodesta 2020 eteenpäin.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenneonnettomuusmääriin liittyvät tavoitteet vuoteen 2025 ovat:

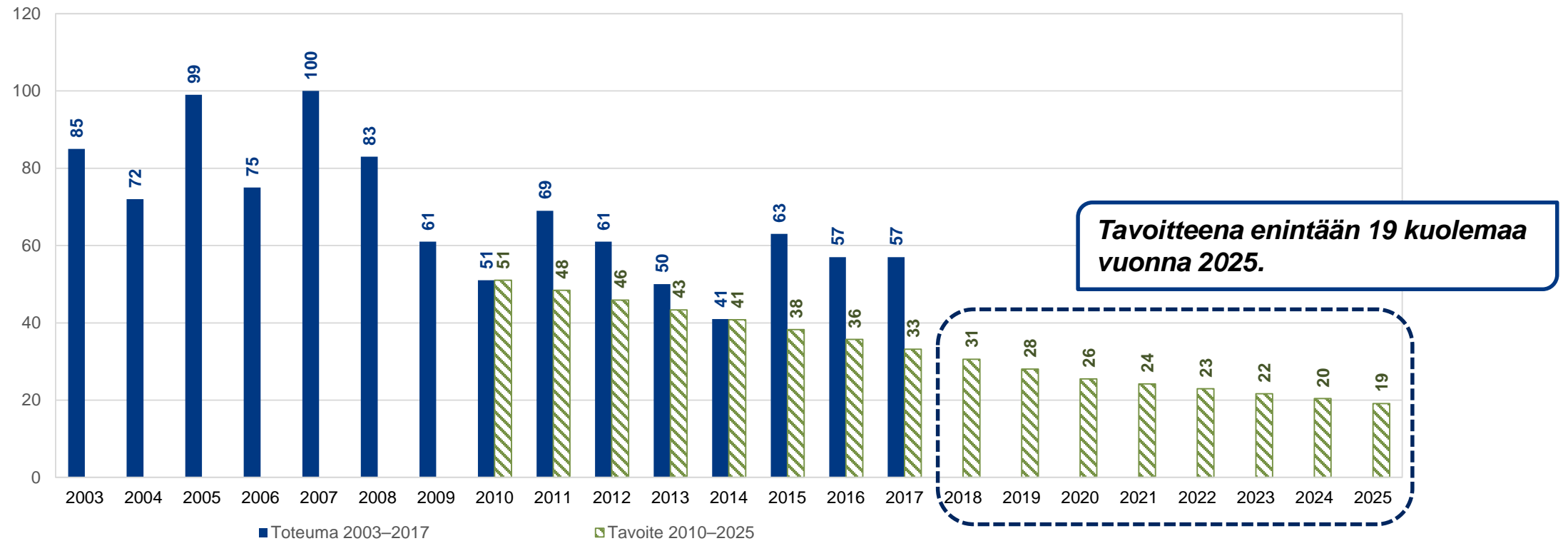
Tavoitteena on, että vuonna 2025 Uudenmaan ELY-keskuksen alueen liikenteessä tapahtuu vuodessa enintään

- *19 liikennekuolemaa*
- *1 365 loukkaantumista*
- *177 vakavaa loukkaantumista.*

Onnettomuusmääriin liittyvät tavoitteet - kuolemat

Vuoden 2010 lähtötilanteessa Uudenmaan ELY-keskuksen alueen liikenneonnettomuuksissa menehtyi yhteensä 51 henkilöä. ELY-keskuksen tieliikenteen kuolemien vähenemätavoite vuosina 2010–2020 on 50 % ja edelleen vuosina 2020–2030 50 %.

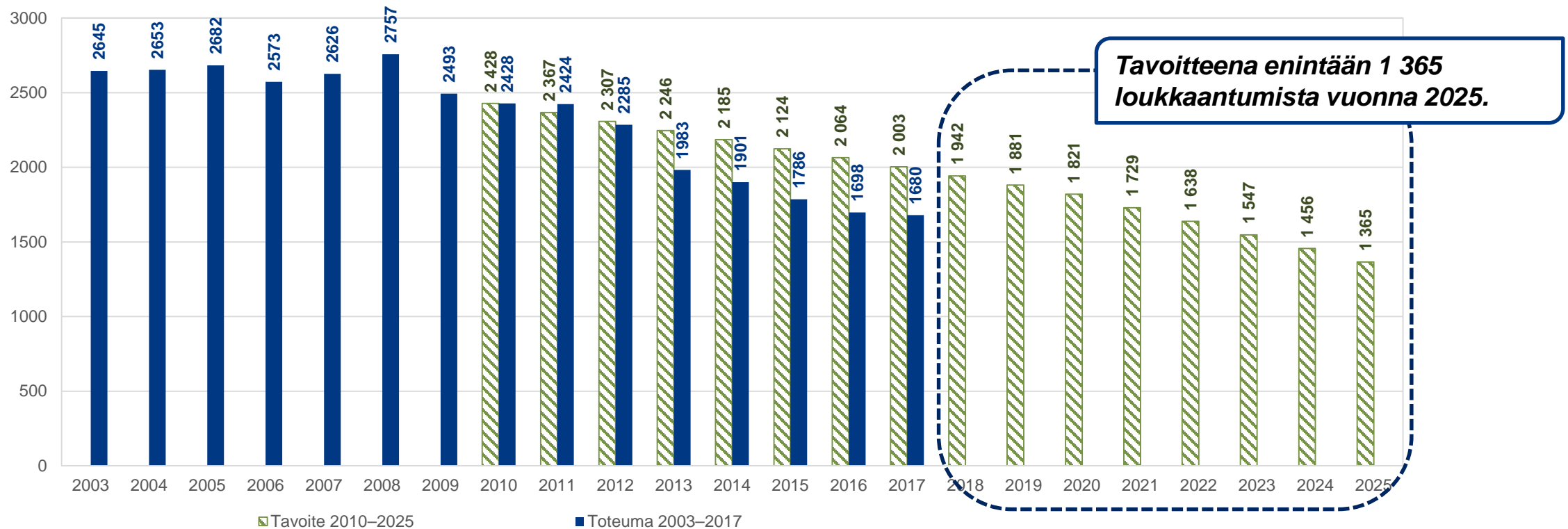
Tavoitteen mukaisella kehityksellä liikennekuolemien enimmäismäärä vuonna 2025 on 19.

Onnettomuusmääriin liittyvät tavoitteet - loukkaantuneet

Vuoden 2010 lähtötilanteessa Uudenmaan ELY-keskuksen alueen liikenneonnettomuuksissa loukkaantui 2 428 henkilöä. ELY-keskuksen tieliikenteen loukkaantumisten vähenemätavoite vuosina 2010–2020 on 25 % ja vuosina 2020–2030 50 %.

Tavoitteen mukaisella kehityksellä loukkaantuneiden enimmäismäärä vuonna 2025 on 1 365.

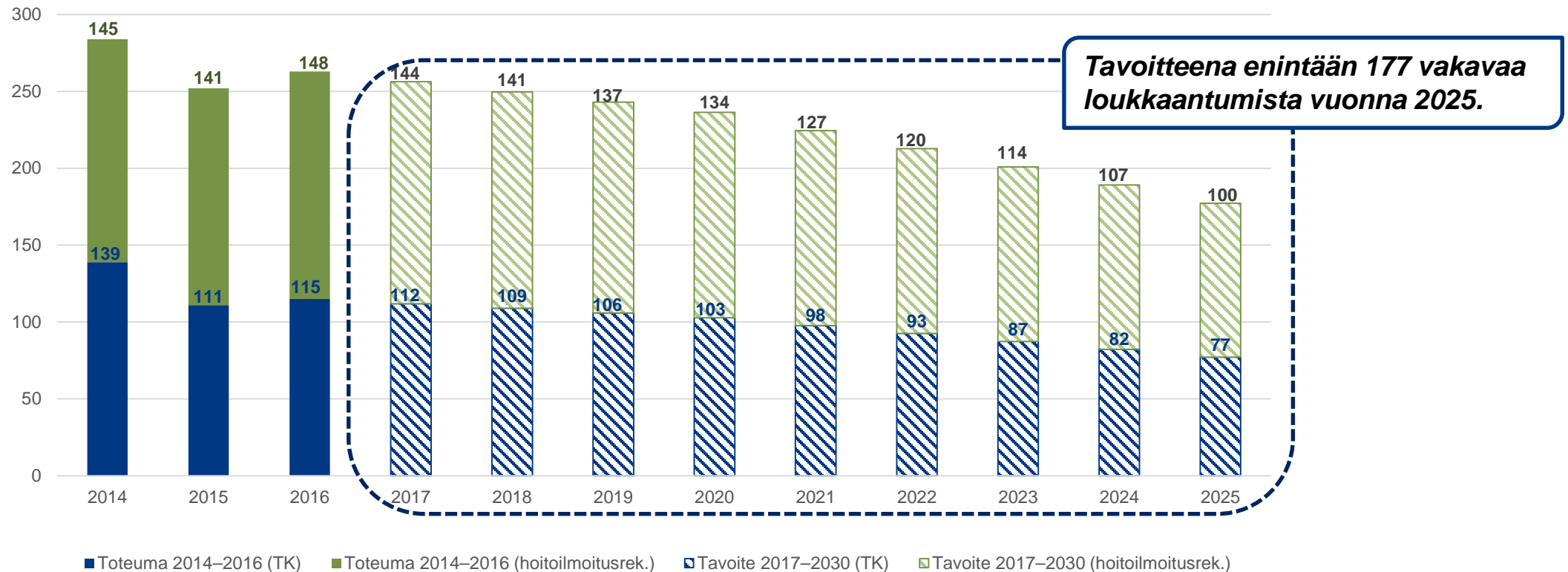

Onnettomuusmääriin liittyvät tavoitteet – vakavasti loukkaantuneet

Tieliikenteen vakavista loukkaantumisista on koottu tilastoa vuodesta 2014 lähtien perustuen THL:n hoitoilmoitusrekisteristä saataviin tietoihin. Vuonna 2014 Uudenmaan ELY-keskuksen alueella loukkaantui vakavasti yhteensä 284 henkilöä, joista 139 oli Tilastokeskuksen virallisessa tilastossa ja 145 ainoastaan hoitoilmoitusrekisterissä.

Uudenmaan ELY-keskuksen vakavien loukkaantumisten vähenemätavoite vuosina 2010–2020 on 25 % ja vuosina 2020–2030 50 %.

Tavoitteen mukaisella kehityksellä vakavasti loukkaantuneiden enimmäismäärä vuonna 2025 on 177.

Liikenneturvallisuuden parantamisen painopistealueet

Vision ja onnettomuuksien vähenemätavoitteiden lisäksi Uudenmaan ELY-keskuksen liikenneturvallisuustoiminnalle asetettiin kaksi painopistealuetta tavoitteiden saavuttamiseksi ja liikenneturvallisuustyön suuntaamiseksi. Painopistealueet määritettiin valtakunnalliset linjaukset ja suunnittelualueen ominaispiirteet huomioiden. Painopistealueet ja niiden keskeinen sisältö on esitetty oheisissa laatikoissa.

ELY-keskuksen liikenneturvallisuustavoitteiden saavuttamiseksi määritettiin painopistealueiden mukaiset toimenpiteet. Toimenpiteissä näkyvät vahvasti liikenneturvallisuusvision mukaisesti liikenneturvallisuustoiminnan laaja toimintakenttä, eri tahojen välinen yhteistyö sekä kaikkien tienkäyttäjryhmien turvallisuuden edistäminen.

Toimenpiteet määritettiin vain ELY-keskuksen omalle toiminnalle ja niissä on huomioitu kaikkien liikennevastualueen yksiköiden toiminta. Toimenpiteillä pyritään parantamaan ELY-keskuksen liikenneyksiköiden sisäistä yhteistyötä liikenneturvallisuusasioissa ja samanaikaisesti liikenneturvallisuuden parempaa huomioimista kunkin yksikön omassa työssä.

Toimenpidekokonaisuudet on kuvattu tarkemmin seuraavilla sivuilla.

Liikenneympäristö

- Pääteiden turvallisuuden parantaminen
- Liikenneturvallisuuden entistä parempi huomioiminen liikenneympäristön suunnitteluprosesseissa
- Liikenneturvallisuuden huomioiminen kaavoituksessa
- Pyöräilyn edellytysten parantaminen
- Työnaikainen turvallisuus ja valvonta
- Taajamien ja niiden lähialueiden rauhoittaminen

Liikenneturvallisuustoiminta, -kasvatus ja -viestintä

- Kuntien liikenneturvallisuustyön tukeminen ja aktivoiminen sekä liikenneturvallisuustyön toimintamallien yhtenäistäminen
- ELY-keskuksen sisäisen liikenneturvallisuustyön ja toimintamallien monipuolinen kehittäminen
- ELY-keskuksen liikenneturvallisuusviestinnän kehittäminen ja suunnitelmallinen toteutus
- Liikennekäyttäytymisen parantaminen ja turvavälineiden käytön lisääminen kaikissa tienkäyttäjryhmissä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

TOIMENPITEET

Liikenneympäristön toimenpiteet

Pääteiden turvallisuuden parantaminen

- Automaattisen nopeusvalvonnan laajentaminen
- Liikenteenhallinnan kehittäminen
- Suistumisturvallisuuden parantaminen
- Vaarallisimpien liittymien turvallisuustarkastelut ja toimenpidemäärittelyt
- Riista-aitojen rakentaminen ja ylläpito
- Raskaan liikenteen tauko- ja levähdyspaikkaverkoston laajentaminen

Pääteiden moottoriajoneuvoliikenteen turvallisuutta parannetaan automaattisen nopeusvalvonnan verkostoa laajentamalla ja liikenteenhallinnan keinoja kehittämällä. Vaarallisiksi todettuihin liittymiin laaditaan turvallisuustarkastuksia ja vaarallisia liittymiä parannetaan entistä turvallisimmiksi. Riista-aitojen ylläpitoon ja uusien aitojen rakentamiseen kohdistetaan resursseja, jotta eläinonnettomuuksien määrä saadaan kääntymään laskuun.

Yksittäisonnettomuudet, joissa ajoneuvo suistuu tieltä, ovat yleisin loukkaantumiseen tai kuolemaan johtava onnettomuustyyppi. Yksittäisonnettomuuksien ennalta ehkäisy ja niiden taustasyihin tarttuminen on haastavaa, mutta suistumisturvallisuutta parantamalla voidaan vaikuttaa onnettomuuksien seurausten vakavuuteen. Suistumisturvallisuutta parannetaan tieympäristön pehmentämistoimenpiteillä, poistamalla tieympäristön esteitä ja asentamalla kaiteita. Nykyiset kaiteet ja muut turvalaitteet vaativat myös ylläpitoa,

johon tulee varata riittävästi resursseja.

Raskaan liikenteen näkökulmasta sujuvan ja turvallisen tieliikenteen ohella turvallista ajamista parantaa riittävän laaja tauko- ja levähdyspaikkojen verkosto. Etenkin pääkaupunkiseudulle tarvitaan nykyistä enemmän logistiikkakohteista (esim. satamat) sopivalla etäisyydellä sijaitsevia taukopaikkoja.

Kuva: Valtatie 25 (kuvituskuva)

Seurantamittarit

- Automaattisesti valvottujen tiejaksojen pituus ja liittymien määrä
- Liittymissä tapahtuneiden onnettomuuksien määrä
- Pääväylien onnettomuuksien määrä tyypeittäin
- Henkilövahinkoon johtaneiden eläinonnettomuuksien määrä
- Pääteiden kohtaamisonnettomuuksia ja suistumisia ehkäisevien toimenpiteiden rahoitustaso

Liikenneympäristön toimenpiteet

Liikenneturvallisuuden entistä parempi huomioiminen liikenneympäristön suunnitteluprosesseissa

- TEN-tieverkon mukaisten liikenneturvallisuustarkastusten lisääminen muissa suunnitteluhankkeissa (myös kunnan suunnittelemissa hankkeissa)
- Ohjeistukseen liittyvän osaamisen lisääminen esim. opintopiireillä
- Liikenneturvallisuuden huomioiminen suunnitteluperusteissa
- Liikenneturvallisuusvaikutusten parempi arviointi ja liikenneturvallisuutta parantavien hankkeiden priorisointi

ELY-keskuksen liikennevastuualueella on tunnistettu tarve liikenneympäristön suunnitteluprosessien kehittämiseksi, jotta liikenneturvallisuusnäkökulma voitaisiin huomioida entistä paremmin kaikissa suunnitteluvaiheissa.

Suunnitelmien liikenneturvallisuustarkastukset ovat olleet Uudenmaan ELY-keskuksessa aktiivisesti käytössä osana hankesuunnittelua ja ne on tunnistettu hyväksi toimintamalliksi suunnitteluvaiheen turvallisten ratkaisujen varmistamiseksi. TEN-tieverkolla tullaan jatkossa toteuttamaan myöhemmin sovitavalla tavalla tieturvallisuustarkastuksia siinä laajuudessa, mitä tuleva Liikenneviraston maantieliikenteen turvallisuusjohtamisjärjestelmä sekä jo voimassa oleva laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä edellyttävät.

Liikenneturvallisuustarkastusten ja -auditointien käyttöä jatketaan ja laajennetaan koskemaan entistä useampia hankkeita. On havaittu, että toteutusvaiheessa ja hankkeen valmistumisen jälkeen tehtävät auditoinnit on usein jääneet tekemättä.

Jatkossa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että tarkastuksia tehdään suunnitteluvaiheen lisäksi myös suunnitteluvaiheen jälkeisissä vaiheissa.

Lakisääteisten suunnitteluperusteiden edellyttäminen ja käytön seuranta on tunnistettu tärkeiksi toimenpiteiksi. Liikenneturvallisuus tulee ottaa nykyistä paremmin huomioon jo hankkeiden suunnitteluperusteita laadittaessa. Jatkossa kiinnitetään huomiota myös siihen, että suunnittelun aiemmissa vaiheissa tunnistetut lähtökohdat ja tavoitteet säilyvät mukana myös seuraavissa suunnitteluvaiheissa.

Suunnitteluhankkeista tulee priorisoida nykyistä vahvemmin niitä, joilla saavutetaan mahdollisimman laajoja liikenneturvallisuusvaikutuksia. Hankkeiden perusteluissa tulee tuoda esille, mihin käyttäjäryhmään tai onnettomuustyyppiin liikenneturvallisuusvaikutukset kohdistuvat ja ovatko vaikutukset puhtaasti liikenneturvallisuutta parantavia vai ensisijaisesti sujuvuutta parantavia.

Lisäksi suunnitteluohjeiden tuntemus ja oikea soveltaminen tukevat turvallisten ratkaisujen suunnittelua. ELY-keskuksen asiantuntijoiden ohjeiden tuntemusta voidaan edistää esimerkiksi opintopiirien kautta tehtävällä tiedonvaiholla.

Seurantamittarit

- Hankkeiden osuus, joille on tehty TEN-tieverkon mukainen liikenneturvallisuusauditointi (TEN-tieverkon hankkeet ja muut hankkeet)
- Suunnitteluohjeita koskevien tilaisuuksien (esim. opintopiirit) määrä

Liikenneympäristön toimenpiteet

Liikenneturvallisuuden huomioiminen kaavoituksessa

- Kaavojen liikenneturvallisuusvaikutusten arvioinnin kehittäminen
- Liikenneympäristön tulevat tarpeet pitkällä aikavälillä selvitetään ja otetaan suunnittelun lähtökohdaksi

Liikennejärjestelmän kehittäminen kulkee käsi kädessä maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen kanssa. ELY-keskus osallistuu aktiivisesti kuntien kaavojen laadintaan silloin, kun ne koskevat maanteitä tai niiden lähialueita. Maankäytön suunnitteluratkaisuilla voidaan vaikuttaa merkittävästi liikenneverkon toimivuuteen, turvallisuuteen ja eri kulkumuotojen liikennesuoritteeseen.

Kaavojen liikenneturvallisuusvaikutukset tulee jatkossa arvioida nykyistä kattavammin, jotta varmistetaan kaavoitusratkaisujen turvallisuus. Kaavojen liikenneturvallisuusauditointi, eli luonnosvaiheessa liikenneturvallisuusnäkökulmasta tehtävä tarkastus, on yksi keino liikenneturvallisuusnäkökulman varmistamiseksi. Liikenneturvallisuusauditointien käyttö on suositeltavaa, mutta ensisijaista on kehittää kaavojen laadintaprosessin aikana tehtävää liikenneturvallisuusvaikutusten arviointia.

Kaavoituksessa on otettava huomioon liikenneympäristön tarpeet pitkällä aikavälillä. Kaavaa laadittaessa tulee pohtia, kuinka maankäyttö ja liikenne tulevaisuudessa kehittyvät ja millaisiin liikenneympäristön ratkaisuihin tulee varautua. Kaukonäköistä suunnittelua on tärkeää soveltaa aina laajoista yleiskaavoista yksittäisiin asemakaavoihin.

Kuvituskuva

Seurantamittarit

- Kaavojen liikenneturvallisuusvaikutukset on arvioitu

Liikenneympäristön toimenpiteet

Pyöräilyn edellytysten parantaminen

- Ympärivuotisen pyöräilyn mahdollistaminen
- Pyöräilyverkon kunnossapidon laatumittarien kehittäminen
- Pyöräilyn laadukkaan pääverkon määrittely, toteuttaminen ja laajentaminen kaikissa kunnissa
- Pyöräpysäköinnin kehittäminen

Pyöräilyn mahdollistaminen ympäri vuoden edellyttää laadukasta ja luotettavaa pyöräilyverkon kunnossapitoa. Laadukas talvihoito mahdollistaa pyöräilyn turvallisesti myös talvella. Kunnossapidon, erityisesti talvihoidon laadun seurantaan on tavoitteena kehittää laatumittari. Ylläpidon priorisointia varten on tarve määrittää pyöräilyn laadukas pääverkko, joka pidetään ympäri vuoden pyöräiltävässä kunnossa. Pyöräilyn pääverkko määritellään kaikkiin kuntiin, sen laatua pidetään yllä ja pyöräilyverkkoa laajennetaan siellä, missä todetaan yhteyspuutteita.

Pyöräilyä edistetään lisäksi rakentamalla laadukkaat pyöräpysäköintipaikat solmupisteisiin ja muihin pyöräilyn kannalta keskeisiin kohteisiin.

Pyöräilyn kulkutapaosuutta seurataan viiden vuoden välein.

Kuva: Hyvin hoidetut kevyen liikenteen väylät parantavat pyöräilyn edellytyksiä (kuvituskuva)

Seurantamittarit

- Pyöräilyn onnettomuudet (vakavasti loukkaantuneet pyöräilijät)
- Pyöräilyyn liittyvien palautteiden määrä
- Kuntien määrä, joihin tehty pyöräilyn pääverkkosuunnitelma
- Pyöräilyn pääverkon toimenpiteet
- Uusien pyöräpysäköintipaikkojen määrä
- Laadukkaasti hoidettujen pyöräilyväylien määrä (km)

Liikenneympäristön toimenpiteet

Työnaikainen turvallisuus ja valvonta

- Urakoitsijoiden työnaikaisen turvallisuuden varmistaminen sisäisillä ohjeistuksilla
- Turvalliset työnaikaiset järjestelyt oikein laaditulla liikenteenohjaussuunnitelmalla
- Työnaikaisen liikenteenohjauksen toteutuksen valvonnan tehostaminen
- Tienkäyttäjien ajonopeuksien hillintä työmailla (tarvittaessa yhteistyössä poliisin kanssa)

Tieympäristön työnaikaista turvallisuutta tulee jatkossa parantaa. Turvalliset työnaikaiset järjestelyt mahdollistetaan oikein laaditulla liikenteenohjaussuunnitelmalla ja sen edellyttämällä ennen työluvan antoa. Työnaikaisten liikennejärjestelyiden suunnitelmassa on tärkeää noudattaa suunnitteluohjeita turvallisten ratkaisujen varmistamiseksi. Hyväksytysti laadittu suunnitelma ei kuitenkaan vielä takaa työnaikaisen liikenteenohjauksen toteutuksen turvallisuutta, vaan järjestelyiden toteutuksen valvontaan ja liikenteenohjaussuunnitelmien tarkistuksiin tulee myös panostaa jatkossa.

Työnaikaisten järjestelyiden turvallisuutta edistetään myös erilaisin ohjeistuksin, jotka koskevat ELY-keskuksen oman henkilöstön ja urakoitsijoiden toimintaa maantiealueella. Turvalaitteiden, kuten alkolukkojen, kameroiden, törmäyssuojien ym. käyttöä edellytetään ja niiden valvontaa tehostetaan.

Tienkäyttäjien ajonopeuksiin voidaan vaikuttaa suunnittelemalla työnaikaiset liikennejärjestelyt sellaisiksi, että ajonopeudet pysyvät luonnostaan alhaisina.

Työnaikaisten nopeusrajoitusten peittäminen on tärkeää silloin, kun työmaalla ei tehdä töitä. Tämä on erityisen tärkeää, jotta tienkäyttäjien kunnioitus nopeusrajoituksia kohtaan säilyy. Nopeusrajoitusten noudattamista voidaan tukea tarvittaessa nopeusnäytöillä ja nopeusvalvonnalla yhteistyössä poliisin kanssa.

Kuva: Tietöitä Klaukkalassa (kuvituskuva)

Seurantamittarit

- Urakoitsijoiden työnaikaisen turvallisuuden varmistaminen urakkakilpailutuksessa ja raportoitujen poikkeamien määrä
- Työnaikaisten liikenteenohjauksen toteutuksessa raportoidut poikkeamat (määrä)
- Onnettomuuksien ja ”läheltä piti” -tilanteiden määrä työmailla

Liikenneympäristön toimenpiteet

Taajamien ja niiden lähialueiden rauhoittaminen

- Liikenteen rauhoittaminen (esim. hidasteet ja nopeusnäyttöjen käytön jatkaminen koulureiteillä)
- Nopeusrajoitusten tarkistaminen ja yhtenäistäminen taajamissa sekä alemmalla maantieverkolla
- Tienylitysturvallisuuden parantaminen koulureiteillä ja taajamien muissa tärkeissä kohteissa
- Joukkoliikenteen laatukäytävien pienten pysäkkitoimenpiteiden toteutus
- Pyöräilijöiden ja mopoilijoiden yksittäisonnettomuusriskien tunnistaminen ja ehkäisykeinojen suunnittelu
- Uuden tieliikennelain muutosten jalkauttaminen liikenneympäristöön

Onnettomuusanalyysin myötä tärkeäksi toimenpidekokonaisuudeksi tunnistettiin taajamien liikenneturvallisuuden parantaminen kaikkien tienkäyttäjryhmien näkökulmasta. Kokonaisuudella pyritään vaikuttamaan erityisesti taajamien ja niiden lähialueiden ajonopeuksiin, risteysalueiden turvallisuuteen ja tien ylitysten turvallisuuteen. Koulureitteihin kiinnitetään erityistä huomiota.

Onnettomuusanalyysissä nousi esille erityisesti pyöräilijöiden onnettomuuksien määrä. Läheskään kaikki pyöräilijöiden onnettomuudet eivät päädy viralliseen tilastoon, joten määrä on todellisuudessa vielä suurempi. Pyöräilijöiden

yksittäisonnettomuuksien taustariskit tulee jatkossa tunnistaa paremmin ja kohdistaa toimenpiteitä niiden ennaltaehkäisyyn.

Kuvituskuva

Seurantamittarit

- Toteutettujen pienten liikenneturvallisuustoimenpiteiden rahoitus
- Taajamien nopeusrajoitusten jakauma
- Taajamissa tapahtuneet onnettomuudet ja niiden vakavuus

Liikenneturvallisuustoiminnan, -kasvatuksen ja -viestinnän toimenpiteet

Kuntien liikenneturvallisuustyön tukeminen ja aktivoiminen sekä liikenneturvallisuustyön toimintamallien yhtenäistäminen

- Liikenneturvallisuusryhmien perustaminen kaikkiin kuntiin
- Osallistuminen kuntien liikenneturvallisuuskoordinaattorin rahoitukseen ja liikenneturvallisuussuunnitelmien laadintaan
 - ELY:n maksuosuuden säilyttäminen
 - Koordinaattorityön kokonaisrahoitustason lisääminen, mikäli koordinaattoreille lisätään tehtäviä ja vastuita
- Jatkuvan liikenneturvallisuustyön toimintamallin kehittäminen
 - Toimintatapojen yhtenäistäminen sekä eri alueiden koordinaattorien yhteistyön lisääminen
 - ELY-keskuksen ja koordinaattorien yhteisten kehittämispäivien järjestäminen 1-2 kertaa vuodessa.

Kanta- ja Päijät-Hämeen maakuntien alueilla on pitkä seudullisen liikenneturvallisuustyön perinne. Alueen kaikissa kunnissa toimii liikenneturvallisuuskoordinaattori ja kuntien liikenneturvallisuustyön seudulliset alueet ovat vakiintuneet. Uudenmaan maakunnan alueella koordinaattorin käytössä ja koordinaattorityön toimintamalleissa on suuria kuntakohtaisia eroja. Liikenneturvallisuustoiminnan aktiivisuus vaihtelee paljon, eivätkä kaikki kunnat käytä koordinaattoria apuna liikenneturvallisuustyössä. ELY-keskus ei ole mukana kaikkien kuntien liikenneturvallisuustyöryhmissä.

ELY-keskuksen tavoitteena on laajentaa Hämeen alueella vakiintunutta ja hyväksi havaittua seudullista liikenneturvallisuuskoordinaattorimallia myös muille alueille.

Ensisijaisena tavoitteena on liikenneturvallisuusryhmän perustaminen kaikkiin kuntiin. Koordinaattorin käyttöä pyritään laajentamaan, sillä koordinaattorin toiminnalla varmistetaan, että ELY-keskuksen tavoitteet ja kuntien liikenneturvallisuustoiminta ovat yhtenäiset. ELY-keskus rahoittaa jatkossakin kuntien liikenneturvallisuustyötä ja koordinaattoritoimintaa nykyiseen tapaan.

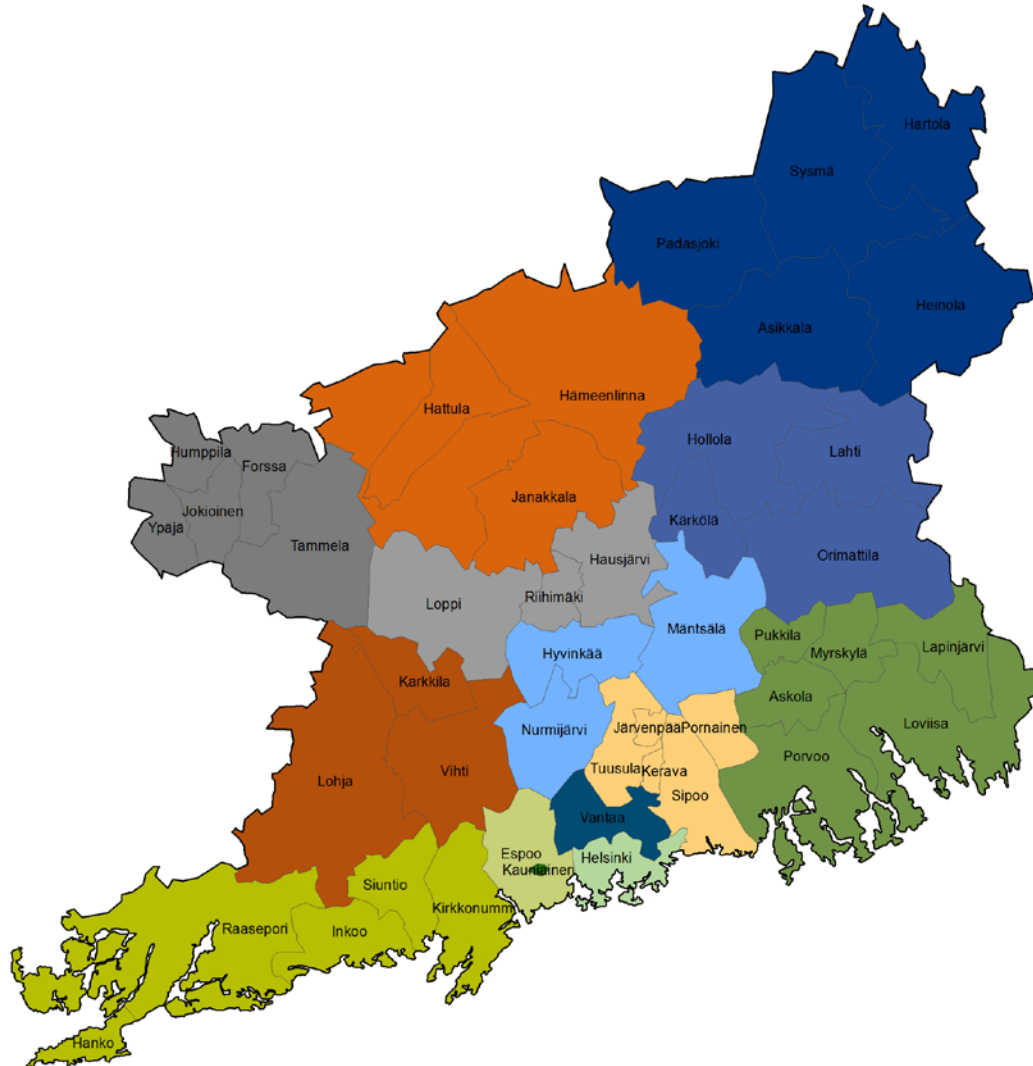
Pidemmällä aikavälillä tavoitellaan jatkuvan liikenneturvallisuustyön toimintamallia kuntatasolla. Malli toteutuu jo nykyisin monessa kunnassa. Liikenneturvallisuustyön rinnalla myös liikenneympäristön toimenpideohjelman päivitys voidaan sisällyttää koordinaattorin tehtäviin säännöllisesti laadittavan laajemman suunnitelman sijaan.

Seuraavalla sivulla esitettyyn karttaan on hahmoteltu seudullisen koordinaattorityön aluejakoa ja sen on tarkoitus toimia pohjana ELY-keskuksen ja kuntien välisissä keskusteluissa.

Seurantamittarit

- Kunnissa toimivien liikenneturvallisuustyöryhmien määrä
- Kuntien määrä, joissa toimii liikenneturvallisuuskoordinaattori
- Liikenneturvallisuussuunnitelmien ajantasaisuus
- ELY-keskuksen ja koordinaattorien yhteisten kehittämispäivien määrä

Liikenneturvallisuustoiminnan, -kasvatuksen ja -viestinnän toimenpiteet

Oheinen kartta on liikenneturvallisuuskoordinaattorien ehdotukseen perustuva hahmotelma seudullisten liikenneturvallisuuskoordinaattorien aluejaosta. Aluejako ei ole sitova ja sen tarkoitus on toimia pohjana seudullisten liikenneturvallisuuskoordinaattorimallien muodostamisessa. Tavoitteena on, että saman alueen kunnilla toimisi sama koordinaattori ja naapurikunnat saisivat siten synergiaetua toisistaan.

Aluejaossa on huomioitu Uudenmaan kuntien moninaisuus ja sen vuoksi pääkaupunkiseudun suuret kaupungit on pidetty seudullisen mallin ulkopuolella. Niiden liikenneturvallisuustyössä kaupunkitasoinen toiminta nähdään jatkossakin tehokkaampana toimintamallina.

ELY-keskuksen ensisijainen tavoite on, että kaikissa kunnissa toimisi liikenneturvallisuusryhmä. Pitkän aikavälin tavoitteena on, että kaikissa ryhmissä olisi lisäksi seudullisesti toimiva koordinaattori.

Kuva: Liikenneturvallisuuskoordinaattorien seudullinen aluejako

Liikenneturvallisuustoiminnan, -kasvatuksen ja -viestinnän toimenpiteet

ELY-keskuksen sisäisen liikenneturvallisuustyön ja toimintamallien monipuolinen kehittäminen

- Kaikkien yksiköiden liikenneturvallisuuteen liittyvien roolien ja tavoitteiden tunnistaminen
- Kunnossapidon laatumittarien kehittäminen
- Liikenneturvallisuuden parempi huomioiminen hoidon alueurakoiden kilpailutuksessa
- Asukasnäkökulman ja -tiedon hyödyntäminen liikenneturvallisuustyössä (toimenpide-ehdotukset osana toimenpidesuunnittelua)
- Lupaprosesseissa käytettävien tierekisteritietojen ajantasaisuuden varmistaminen
- Liikenneturvallisuustarpeiden huomioiminen ylläpidossa ja investoinneissa (pienen liikenneturvallisuustoimenpiteiden toteuttaminen esim. päällystysurakoiden yhteydessä)

ELY-keskuksen sisäisten toimintamallien kehittämisen vastuu jakautuu kaikille liikennevastuualueen yksiköille. Siksi on tärkeää tunnistaa, mikä on kunkin yksikön tärkein rooli ja tavoite liikenneturvallisuustoiminnassa. Esimerkiksi kunnossapidolla on merkittävä rooli liikenneturvallisuudessa, vaikka kunnossapidon toimia ei aina tunnisteta liikenneturvallisuustoimenpiteeksi. Aurauksen, liukkauden torjunnan ym. hoitotoimenpiteiden rinnalla kunnossapitokokonaisuuteen kuuluvat kiinteästi päällysteiden sekä erilaisten turvalaitteiden ylläpito. Myös näiden toimenpiteiden tunnistaminen osana kunnossapidon kautta tehtävää liikenneturvallisuuden parantamista on tärkeää.

Kunnossapidon laatumittareiden kehitystyöllä ja käyttöönotolla saadaan uusia työkaluja maantieverkon päivittäisen kunnossapidon seurantaan. Tehokkaalla seurannalla voidaan varmistaa kunnossapidon keinoin turvallinen liikenneympäristö aiempaa paremmin.

Asukasnäkökulman huomioiminen ja asukkaiden tiedon hyödyntäminen osana liikenneturvallisuustyötä on tärkeää liikenneympäristön puutteiden tunnistamisessa. Asukkaiden antaman palautteen kautta saadaan tietoa liikenneympäristöstä ja sen koetusta turvallisuudesta. Jotta palautteiden käsittelystä tulisi vahvemmin osa toimenpiteiden kokonaissuunnittelua, kehitetään digitaalisia liikenteen asiakaspalvelun palautekanavia ja palautteiden käsittelyn menetelmiä.

Uusi tiepidon lupajärjestelmä otetaan käyttöön vuonna 2019. Se sisältää karttanäkymän, jossa luvanhakija voi tarkastella kohteen tierekisteritietoja ja valita sopivan liikenteenohjauksen ratkaisun niiden perusteella. Järjestelmän toimivuuden varmistamiseksi tierekisteritietojen ajantasaisuus nousee keskeisen rooliin. Tierekisterin tietojen luotettavuus on tärkeää, sillä liikenneympäristön turvallisuus kärsii, mikäli lupia myönnetään jatkossa yhä automatisoiduimmilla lupien käsittelymenetelmillä väärin perustein. ELY-keskuksen asiantuntijoiden perehdyttäminen tierekisterin sisältöön ja sen päivityksen prosesseihin nähdään siksi entistä tärkeämpänä.

Sisäistä tiedonkulkua tulee jatkossa parantaa, jotta pieniä liikenneturvallisuustoimenpiteitä pystytään tekemään samalla, kun kohteeseen tehdään esimerkiksi päällystystöitä. Näin pieniä liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä saadaan toteutettua kustannustehokkaasti.

Seurantamittarit

- Suunnitteluun tai toteutukseen edenneiden ja käsittelyä odottavien palautteiden määrä

Liikenneturvallisuustoiminnan, -kasvatuksen ja -viestinnän toimenpiteet

ELY-keskuksen liikenneturvallisuusviestinnän kehittäminen ja suunnitelmallinen toteutus

- Viestintäperiaatteiden tarkentaminen ja tavoitteiden asettaminen ulkoiselle liikenneturvallisuusviestinnälle (viestintäsuunnitelma)
- Viestintätehtävien vastuunjaon selkiyttäminen ELY-keskuksen sisällä viestinnän ja asiantuntijoiden välillä
- Sisäisen liikenneturvallisuusviestinnän tehostaminen

ELY-keskuksen ulkoisen liikenneturvallisuusviestinnän suunnitelmallinen ja onnistunut toteutus palvelee kaikkien tienkäyttäjryhmien tarpeita. Liikenneturvallisuusviestinnän periaatteita ja vastuunjakoja on tarve tarkentaa ja viestinnälle tulee asettaa selkeät tavoitteet. Erillisessä viestintäsuunnitelmassa voidaan määrittää mm. viestinnän sisältöä, taajuutta, eri viestintäkanavien käytön periaatteita ja viestinnän kohderyhmiä. Perinteisten viestintäkanavien ohella sosiaalisen median avulla voidaan jakaa ajantasaista tietoa entistä nopeammin. Sosiaalista mediaa pidetään tärkeänä myös uusien kohderyhmien tavoittamisessa.

Liikenneturvallisuusviestinnän roolit liikenteen asiantuntijoiden ja viestintäyksikön välillä vaativat selkiyttämistä.

Sisäisen viestinnän kehittämiseksi on tarvetta liikenneturvallisuusasioiden tiedottamisen tehostamiselle (mm. valmistuneet projektit/selvitykset). Sen toteuttamisen vastuu on kaikilla liikennevastuualueen yksiköillä.

Siirrettävä nopeusnäyttö huomauttaa lempeästi

Siirrettävistä nopeusnäyttöistä pidetään. Näytöt ovat keränneet kiitosta niin kunnilta kuin poliisiltakin. Myös yksityishenkilöiden suhtautuminen on ollut myönteistä. Välitön palaute ajonopeudesta muistuttaa nopeusrajoituksesta, keventää kaasujalkaa ja kiinnittää huomion omiin ajotottumuksiin laajemminkin. Nopeusnäyttö on monin verroin lempeämpi tapa muistuttaa ylinopeudesta kuin peltipoliisin antama sakko. Nopeusnäyttöjen keräämää tietoa voidaan hyödyntää myös liikenneturvallisuuden parantamisessa.

Kuva: Ote liikenneturvallisuuden uutiskirjeestä 3/2016

Seurantamittarit

- Viestintäsuunnitelma on laadittu ja viestinnän tavoitteet määritelty (kyllä/ei)

Liikenneturvallisuustoiminnan, -kasvatuksen ja -viestinnän toimenpiteet

Liikennekäyttäytymisen parantaminen ja turvavälineiden käytön lisääminen kaikissa tienkäyttäjäryhmissä

- Erityispainopisteenä liikennesääntöjen tunteminen ja noudattaminen (uuden tieliikennelain vaikutukset ja muutosten jalkauttaminen tienkäyttäjien toimintaan)
 - Osana kuntien liikenneturvallisuustyötä ja liikenneturvallisuustyöryhmien toimintaa (kasvatus-, valistus- ja tiedotustyö)
- Liikenteenohjauksen selkeyden ja ymmärrettävyyden varmistaminen

Liikennekäyttäytymisen parantaminen ja turvavälineiden käytön lisääminen toteutetaan ensisijaisesti osana kuntien liikenneturvallisuustyötä. Toimenpiteiden tienkäyttäjäryhmittäiset painotukset liikennekäyttäytymisen parantamiseksi ja turvalaitteiden käytön lisäämiseksi tehdään kuntakohtaisesti. ELY-keskuksen tasolla erityispainopisteinä ovat kuitenkin liikennesääntöjen tunteminen ja noudattaminen ELY-keskuksen alueella. Uuden tieliikennelain mukana tulevien muutosten jalkauttaminen vaatii erityistä panostusta liikenneturvallisuustoiminnassa. Liikennesääntöjen noudattamista voidaan edistää myös liikenteenohjauksen selkeydellä ja ymmärrettävyydellä sekä reagoimalla nopeasti virheellisiin, huonokuntoisiin ja puuttuviin opasteisiin.

Kuva: Epäselvät väistämisvelvollisuudet liittymässä Kirkkonummella (kuvituskuva)

Seurantamittarit

- Kunnissa järjestettyjen liikenneturvallisuustapahtumien määrä
- Ajoneuvoliikenteen keskinopeuden kehitys (LAM-pisteet ja nopeusnäyttötaulut)
- Turvavälineiden käyttöaste
- Poliisin liikenteenvalvonnan tilastot liikenne rikkomusten määrästä

Seuranta

Liikenneturvallisuussuunnitelma ohjaa Uudenmaan ELY-keskuksen liikenneturvallisuustyötä ja siten myös sen toteutumisen seurantavastuu on ELY-keskuksella. Liikenneturvallisuustavoitteiden seurannan apuvälineeksi on määritelty konkreettisia seurantamittareita, jotka on esitelty edellä kunkin tavoitteen yhteydessä. Lisäksi vuosittain seurataan onnettomuusmäärien sekä tieliikenteessä kuolleiden, loukkaantuneiden ja vakavasti loukkaantuneiden määrien kehittymistä.

Liikenneturvallisuustoiminnan vaikutusten havaitseminen edellyttää pitkäjänteistä seuranta ja yksittäisten toimenpiteiden vaikutuksia parantuneena liikenneturvallisuutena on usein vaikea nähdä nopeasti. Liikenneturvallisuuskehitys näkyekin onnettomuustilastoissa usein vasta pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna. Lisäksi onnettomuustilanteen kehitykseen vaikuttavat voimakkaasti monet taustalla tehdyt toimenpiteet ja yhteiskunnan muutossuunnat. Siksi on tärkeä määrittää onnettomuusseurannan rinnalle helpommin tulkittavia mittareita. Säännöllinen seuranta tukee ELY-keskuksen liikenneturvallisuustoiminnan suunnittelua ja resurssien kohdentamista.

ELY-keskuksen alueen liikenneturvallisuuden tilaa seurataan raportoimalla mittareiden seurantatiedot vuosittain. Seurantatietojen pohjalta laaditaan vuosittain sisäinen ELY-keskuksen liikenneturvallisuuskatsaus. Seurantamittareiden tiedot kerätään osana ELY-keskuksen päivittäistä toimintaa ja sisäisiä toimintamalleja kehitetään tarvittavin osin seurantatietojen keräämisen mahdollistamiseksi.

Osana seuranta laaditaan lisäksi yhteenvedot kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien käyttöön. Kuntien liikenneturvallisuustoiminnan yhteenvedoihin raportoidaan vuosittain:

- Kunnan alueen liikenneonnettomuudet ja kustannukset
 - Onnettomuusmäärä
 - Onnettomuuksien vakavuus
 - Onnettomuuksissa kuolleiden ja loukkaantuneiden määrä (sis. vakavat loukkaantumiset)
 - Onnettomuuksien kustannusvaikutukset
 - Onnettomuuksien ja kustannusten jakautuminen kunnan katu- ja yksityistieverkolle sekä ELY-keskuksen maanteille
- Turvavälineiden käytön seuranta
- Liikenneturvallisuustapahtumien/-toimenpiteiden määrä ja arvio niillä tavoitettujen kuntalaisten määrästä.